

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

G
336

Q336

Harvard College Library

FROM THE
CONSTANTIUS FUND.

Established by Professor E. A. SOPHOCLES of Harvard University for "the purchase of Greek and Latin books, (the ancient classics) or of arabic books, or of books illustrating or explaining such Greek, Latin, or Arabic books." Will, dated 1880.)

Received 21 May, 1898

DE SCOLIIS

SIVE

DE CONVIVALIBUS CARMINIBUS

APUD GRÆCOS

DE SCOLIIS

SIVE

DE CONVIVALIBUS CARMINIBUS

APUD GRÆCOS

DE SCOLIIS

SIVE

DE CONVIVALIBUS CARMINIBUS

APUD GRÆCOS

SCRIBEBAT

ARMANDUS GASTÉ

SCHOLÆ NORMALIS OLIM ALUMNUS, GALLICÆ UNIVERSITATI AGGREGATUS,
RHETORICES PROFESSOR IN GYMNASIO CADOMENSI

CAEN

IMPRIMERIE DE F. LE BLANC-HARDEL, LIBRAIRE

RUE FROIDE, 2 ET 4

—
1873

g 336

Constantius fund.

DOCTISSIMO VIRO
ÆMILIO EGGER
INSTITUTI GALLICI SOCIO

HOEC OPUS
D. D. D.

A. GASTÉ.

DE SCOLIIS

SIVE

DE CONVIVALIBUS CARMINIBUS

APUD GRÆCOS

§ I.

DE SCOLIIS APUD GRÆCOS; UBI ET QUANDO CANTATA
FUERINT ?

SCOLIA (1) apud Græcos cantiunculæ erant, quas convivæ, mensis remotis, priusquam surrexissent, modulabantur, ut ex elegantissimo

(1) Cf. : *Paulus Leopardus* : Scoliorum et convivalium carminum quorundam ab Athenæo servatorum emendatio (Emendat. l. XII, c. viii, in Gruteri Thes. Crit. Tom. III, p. 244 et sqq.).

De La Nauze : Mémoire sur les chansons de l'ancienne Grèce (Mém. de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres. 1732. T. IX, p. 320 et sqq.).

Burette : Mém. de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres. 1743. T. XV, p. 311 et sqq.

Potter : Archæol. Gr. T. II, p. 762 et sqq.

Cludius : Etwas über die Scolien der Griechen. In : Bibliothek der

Platonis comici loco (1) patet, quo, ut ait Is. Casaubonus (2), « velut ob oculos ponitur strepitus ille qui in cœnationibus solet excitari, quum surgunt de mensa convivæ. » His enim non jam e triclinio egressis, dispensator, sive rerum domesticarum domini alicujus curator, ita cum quodam servulo colloquitur :

— A. Viri cœnarunt jam fere omnes — B. Euge !

— A. Quidni tu protinus mensas abstulisti ? ego vero nitrum præbitum eo. — B. Ego autem scopis cubiculum
[purgabo ;

alten Litteratur u. kunst. 4 St. (Göttingen, 1786). S. 54-62. = 3. St. (1788). S. 32-57.

Santen (de) : Observationes de Scolis Græcorum. In : Bibliothek der alten Litteratur u. kunst. 5 St. (Götting., 1789). Ined. S. 20-25.

Godof. Hermannus : De metris Poetarum Græcorum et Romanorum. Lipsiæ, 1786. L. III, c. x, p. 443 et sqq.

Car. Dav. Ilgen : Σχολιὰ, hoc est Carmina convivalia Græcorum metris suis restituta et animadversionibus illustrata, præmissa disquisitione de hoc genere carminis. Ienæ, 1798.

Fr. Jacobs : Animadvers. in Epigramm. Anthol. Gr. Vol. I, part. I, p. 154 et sqq.

Raph. Fiorillo : Observat. crit. in Athenæum. Götting., 1803, p. 114 et sqq.

G. F. Grotefend : Viginti quatuor σχολιὰ, seu carmina convivalia in Athenæo servata, metris suis restituta.

J. Schweighæuser : Animadv. in Athenæi Deipnosoph. Argentorati, 1805. T. VIII, p. 241 et sqq.

Hallström : De scliis Græcorum. Londini Gothorum. 1827.

(1) In *Laconibus*. — Athen. XV, 665. B. — Poet. comic. græcor fragmenta. Parisiis. Didot, p. 232. — Non semel veteres interpretes recognovimus emendavimusque : sæpissime vero græca loca, præsertim *Scolia*, in latinam linguam denuo ipsi transtulimus. A. G.

(2) Animadv. in Athen., XV, 1.

factisque dein libationibus cottabum (1) afferam.

— A. Puellæ tibus jam oportuit ad manum esse ,
ut eas inflaret. Jam unguentum affundam

Ægyptium, posteaque irinum : coronam deinde unicuique
dabo convivarum. Denuo quis vinum misceat.

—B. Jam mixtum est.—A. Thus quis igni imponat.—B. Euge!

Jam libatio facta est, et bibere pergunt,

Scolionque cecinerunt; cottabus foras exportatus est,

tibusque tenens puella quædam Caricum melos

modulabatur apud convivas, aliamque vidi trigonum

habentem, ad quod deinde melos quoddam canebat ionicum.

Scolion (2), ut inde cernimus, cœna confecta
canebatur, eo scilicet tempore quo, animis vino
et sermone calentibus, convivæ coronas capitibus
gerentes, ad lyricos impetus promptiores erant.

§ II.

QUA DE CAUSA CONVIVALES CANTILENÆ SCOLIA FUERINT
APPELLATA ?

Unde illud nomen *Scolii* (hoc est *flexi, obliqui, tortuosi*) carminibus inditum est, quæ, sub fine cœnarum, apud Græcos canebantur? Grammatici certant, utpote qui inter se non satis consen-

(1) De cottabo vide infra.

(2) Hoc verbum apud Græcos varie scriptum reperimus : *σκολιόν*, *σκολίον*, aut *σκόλιον*; *σκολιόν* frequentius. Vid : Schweighæuser. *Animadv. in Ath. Deipnosoph. T. VIII, p. 243.*

tiant. Nos quidem, allatis auctorum locis, qui fusius scolorum mentionem fecere, rem enodare nitemur; non speramus tamen litem deinceps sub iudice non fore.

A.) — In secundo de *Usu Librorum* libro, Artemon Cassandreus, laudatus ab Athenæo (qui fere omnes quas habemus scolorum reliquias servavit) refert carmina convivalia *Scolia* appellata fuisse ex ipsa cantandi ratione. « Erant autem, inquit (1), scolorum tria genera. Primum quidem, quod ab omnibus cantari solitum erat. — Secundum, quod omnes quidem canebant, at non simul, sed circuitu quodam, ut alius alii ordine succederet. — Tertium vero quod postremum omnium locum obtinebat, cujus participes non omnes erant, sed quod ab iis solis recitabatur qui peritiores esse viderentur, quocumque demum loco accubuissent. Quapropter, quia id extra ordinem fieret, neque simul ab omnibus, neque a proximis continenter ac deinceps caneretur, sed quocumque loco forte cantor accumberet, convivale carmen *Scolion* (h. e. *obliquum, tortuosum*) appellatum fuit. »

B.) — Plutarchus (2) vero quo modo Græci carmina convivalia canerent, hocce modo exponit: « *Scolia* aiunt non esse genus cantilenæ

(1) Athen., XV, 694. A.

(2) Quæst. Conviv., I, 5.

obscuræ conditæ, sed quia primum solerent cantare pæanem dei una omnes voce laudes ipsius celebrando; deinde unusquisque propriam cantilenam, accepta myrto, quam ex eo Æsacon (1) appellabant, opinor, quod cantaret is cui tradita ea esset. Et quia in hanc rem lyra circumlata, ea sumpta, eruditus illud carmen concinne modulabatur, recusabant rudes musicæ, Scolion fuit nominatum, quod neque facile esset, neque omnibus commune carmen. Alii myrtum non ordine traditam fuisse aiunt, sed a lectulo in lectulum ad singulos transmissam, ita ut qui primus cecinisset, primo in secunda mensa eam mitteret, is primo tertiæ, eodemque modo secundi secundis: itaque ob varietatem et flexuum, ut apparet in circuitione, multitudinem, *Scolion* fuisse dictum. »

C.) — Dicæarchus, Milesius (2), Aristotelis discipulus, in libro de *musicis certaminibus*, tradit (3) tria cantionum genera fuisse: unum, quod ab omnibus (4) singulatim ordine canebatur, alterum quod a peritissimis tantum prout

(1) Hesychius: Αἶσακος, ὁ τῆς δάφνης κλάδος, ὃν κατέχοντες ὕμνουσιν τοὺς θεοὺς.

(2) Scholiast. Aristoph. in *Pac.* Dicæarchum Μεσσηνίου appellat.

(3) Suidas. v. σκολιῶν. — Ed. Ludolph. Kuster. Cantabrigiæ, 1705.

(4) Ilgenius (de Scolis, p. CLIII) putat, nec immerito, locum mancum esse, quum Dicæarchus affirmat tria cantionum genera esse (τρία γένη ἦν ᾠδῶν), deinde duo tantum recenset.

— Burretius (Mém. de l'Ac. des Insc. et B.-L., t. XV, p. 313) ita

ordo ferret; idque ob ordinem flexuosum, *Scolion* vocatum fuisse.

D.) — Aristoxenus et Phyllis Musicus (1) scriperunt carmen convivale *Scolion* appellatum fuisse, « quia in nuptiis, circa unam mensam pluribus lectis collocatis, convivæ myrtos tenentes alter post alterum ordine sententias et carmina amatoria canerent. Circuitus autem obliquus erat, quia lecti ita collocati essent. »

E.) — Nunc decet jucundissimum *Vesparum* locum (2) referre, in quo Aristophanes in scenam inducit Bdelycleonem, ejusque patrem Philocleonem inter se per scolia et scolorum parodias colloquentes :

« BDEL. Tibicina tibias inflavit. — Convivæ autem sunt Theorus, Æschines, Phanus, Cleo, hospes alius nescio quis ad caput Acestoris, Tu una cum istis es; vide ut scolia perite excipias.

— PHIL. Ita-ne? excipiam ut nullus Diacriorum.

— BDEL. Illud ego experiar. Finge igitur me Cleonem esse; prior cano *Harmodium*: tu vero excipies.

Nullus unquam vir exstitit Athenis. —

— PHIL. *Non ita sane nebulo neque fur.*

locum interpungit et legit: τὸ μὲν ὑπὸ πάντων ἀδόμενον, τὸ δὲ καθ' ἓνα ἐξῆς, τὸ δ' ὑπὸ τῶν συνετωτάτων. — Cf. Schweigh. *Animadv.*, t. VIII, p. 247.

(1) Apud Suidam, loc. cit.

(2) *Vesp.* v. 1219 et seq.

- BDEL. Quid audes ? perditus es talia clamans !
minabitur enim se perditurum te et exstincturum ,
atque ex hac regione extrusurum. — PHIL. Ego vero ,
si ille minabitur, aliud , Hercule , occinam :
*Heus tu, homo, qui insane maximam potentiam affectas ,
hanc civitatem jamjam labantem penitus evertes.*
- BDEL. Quid autem, quum Theorus, ad tuos pedes accumbens,
canet, prehensa Cleonis dextra :
Admeli historiam, o amice, doctus, viros bonos ama,
quod illi referes scolion ? — PHIL. Ad hunc scilicet modum :
Non licet vulpinari, neque ambobus amicum fieri.
- BDEL. Post illum Æschines, Selli filius, excipiet scolion,
vir doctus et musicus, atque ita incinet :
Pecunias et opes Clitagoræque et mihi cum Thessalis. —
- PHIL. *Multas sane ego et tu dissipavimus.*
- BDEL. Hoc quidem luculenter tu calles..... »

F.) — Scholiastæ (1) in hunc *Vesparum* locum
adnotatio talis est : « Vetus mos erat convivas
post cœnam canere, primum ex ordine sequentes,
si cantilenam recitare desineret. Primus enim
lauri aut myrti ramum tenens carmina Simo-
nidis aut Stesichori, usque dum vellet, canebat,
et postea ramum cui cuperet dabat, non ita vero
ut ordo convivarum exigeret. Qui autem a primo
ramum acceperat, carmen inceptum persequen-
batur, et ipse ramum cui cuperet dabat. Itaque,
quoniam omnes convivæ de improvviso carmina
canebant et dicebant, ea ob difficultatem (2)
Scolia appellata sunt. »

(1) Schol. in *Vesp.* 1222.

(2) Apertissime Buretteus (Mém. de l'Ac. des Inscr. et B.-L., t. XV,

G.) — Non omittendus est Proclus (1), qui, postquam σκολιὸν μέλος dixerit remissum compositione et simplicissimum esse (ἀνειμένον δὲ ἐστὶ τῇ κατασκευῇ καὶ ἀπλούστατον μάλιστα), ait carmen illud ita vocatum fuisse, quia, quum, hebescentibus sensibus, gravatisque vino convivis, cithara in medium afferretur, quisque, utpote ebrius, in citharam, ut ita loquar, incubabat; ea enim curvatura a convivis ad cantionem ipsam versa, carmen simplicissimum *Scolion* (h. e. *curvatum*) vocatum fuit.

Ex omnibus his locis, licet tam diversi auctores non plane inter se consentiant, apparet, aut ego fallor, primum, finitis epulis, pæanem in alicujus Dei honorem cantatum fuisse. Ut enim aperte declarat Plutarchus, convivæ solebant primum cantare pæanem Dei una omnes voce laudes ipsius celebrando. — Non dilucide quidem Artemon dicit pæanem in alicujus Dei honorem ab universis convivis ante omnia cantatum fuisse; num vero aliud significat, quum refert « primum illud carminum convivalium esse, quod ab omnibus cantari solemne fuit? » — Athenæus quoque (2) ait: « Prisci homines

p. 314) ridiculam esse ostendit etymologiam ab Aristophanis scholiasta datam, quum verbum σκολιός verbo δύσκολος minime vicinum sit.

(1) Chrestom. ap. Phot., p. 988.

(2) Ath. XIV. 627. F.

institutis et legibus deorum hymnos et laudes in conviviis ab omnibus cantari jusserunt, ut reverentia numinum, ejus quod honestum ac moderatum est fines non transilirent. »

Dein, omnes ordine cantabant, ut Dicæarchus, Plutarchus, Artemonque referunt. Scholiasta Aristophanis (1) addit « convivatorem dare solitum esse citharam convivarum primo, quem canere jubebat. » Omnes canere debebant; itaque primus secundo citharam et myrti ramum dabat; secundus autem tertio, donec et cithara et myrtus ad ultimum pervenissent. Si quis citharæ rudis esset, is, myrtum solummodo manu gestans, Simonidis aut Stesichori (ut Aristophanes (2) ejusque Scholiasta (3) auctores sunt), carmina canebant. Idem Aristophanes refert (4) convivam quemdam, qui ad lyram Simonidis carmen canere recusaverat, aliquid Æschyli ad myrtum canere jussum, Euripidis carmina recitavisse (5).

Quum omnes convivæ, alii citharam et simul myrtum tenentes, alii sine cithara cecinissent, certamen lyricum, ut ita dicam, inter peritissimos instituebatur, non secus atque apud

(1) Schol. Arist. in *Nub.*, 1355.

(2) *Nub.*, 1356.

(3) Schol. Arist. in *Vesp.*, 1222.

(4) *Nub.*, 1364 et seq.

(5) Scholiasta Aristoph. (*Nub.*, 1364) ait : « Ut ad myrtum Æschyli, ita Homeri carmina ad laurum canebantur. » — « Μυρρίνης γὰρ κλάδον κατέχοντες ἦδον τὰ Δισχύλου, ὥσπερ τὰ Ὀμήρου μετὰ δάφνης. »

Theocritum Virgiliumque pastores cantu concertant. Ergo, quum cantilenæ, quas, ut pote communes, omnes convivas recitare necesse erat, finitæ essent (1), primus conviva a convivatore citharam et myrtum accipiens ex tempore carmen dicebat quod plerumque ad vitæ utilitatem pertineret (2). Quum autem *ἄλιγόςστιχον* (3) cantilenam finierat, citharam myrtumque cui convivarum vellet, ordine non servato, dabat. Qui citharam et ramum accipiebat, nisi vellet pro indocto haberi, quod quidem olim Themistocli accidit (4), idem argumentum tractabat, cujus tamen, servatis quantum fieri liceret numeris, et verba et sententias variabat. — Quod si ad citharam canere nesciret, ad myrtum canebat, hoc est, aliquot notissimi cujusdam poetæ versus, aut unum ex vulgatissimis scoliis, myrti ramum manu tenens, recitabat.

Aliquando etiam convivator ab inclyto poeta carmen rogabat, quod in cœna caneretur, ut ex hoc Pindari loco liquet :

(1) Ita enim intelligenda sunt Artemonis verba (apud Athen. XV. 694 B.) : τὸ δὲ τοιοῦτον ἤδετο, ὅποτε τὰ κοινὰ καὶ πᾶσιν ἀναγκαῖα τέλος λάβοιεν; quæ prave sic vertit Jac. Dalechampius : « Scolium quidem canebatur, quum eorum quæ omnibus communia et necessaria ministrata fuerant, jam finis esset. » — Cf. Schweigh. Athen., t. V, p. 535.

(2) Ath. XV. 694. B. C.

(3) Suidas, v. σκολιὸν.

(4) Cicer. Tusc. I, 2.

Ὁ Θρασύβουλ', ἐρατᾶν ὄχημ' αἰδᾶν
τοῦτό τοι πέμπω μεταδόρπιον · ἐν ξυνῶ κεν εἴη συμπόταισιν
[τε γλυκερὸν
καὶ Διονύσιο καρπῶ καὶ κυλικέσσιν Ἀθηναίαισι κέντρον (1)].

O Thrasybule, amantium vehiculum cantionum
hoc tibi mitto secundis mensis : congregatis utinam convivis
[dulcis sit
et Bacchi fructui et calicibus Atheniensibus stimulus.

Sed, ut ad propositum redeamus, quærenti cur convivalia carmina *Scolia* appellata fuerint, non absurdum videri debet nomen illud *scolii*, (hoc est *obliqui*, *tortuosi*) iis datum fuisse ob flexuosum citharæ et rami cursum, quum nulli convivarum, nisi peritissimo, canere liceret. — Ego tamen Ottfr. Mülleri (2) opinioni accedere malim, quum scribit ob modulationis licentiam et depravationem (3), quo facilius *Scolia* ex tempore canerentur, hæc carmina isto nomine appellata fuisse.

(1) Athen. XI. 480. C.

(2) Ottfr. Müller, Hist. de la Littérat. grecq., trad. par K. Hillebrand.
— 2e édit. 1866. — Tom. II, p. 132.

(3) Cf. Eustath. (Odys. VII, p. 1574. Edit. Rom.) « Σκολιά δὲ λέγεται... οὐχ ὅτι σκολιά εἰσι λόγιῳ ψόγου, ἀλλὰ κατὰ τινα μελοποιίας νόμον · ἔς, οἷα εἶκος, οὐ πρὸς εὐθὺ ἐμέλπετο ἀπλοϊκώτερον, ἀλλὰ ποικίλως ἐσκολιούτο. »

§ III.

DE MYRTI RAMO . QUEM SCOLIORUM CANTORES MANU
GESTABANT.

Qui Scolia in conviviis canebant, ut ex Plutarcho, Aristoxeno, et Phyllide Musico discimus (1), manu *myrti* ramum gerebant. — Is autem ramus, inquit Scholiasta Aristophanis (2) aut *laureus*, aut *myrteus* erat. Gestabatur laureus ramus in Apollinis musices præsidis honorem, cui laurus sacra arbor erat. Frequentius vero, ut apparet, Scoliorum cantores myrtum quam laurum manu tenebant. — Trypho grammaticus in libro de *Nominativis* (3), affirmat convivas, dum scolia canebant, poculum φεζυ appellatum tenuisse. Legimus enim in *Duplicibus* Antiphanis (4) :

— A. Quid igitur? an una pars erit Diis?— B. Ne una quidem, nisi quis misceat (vinum).— A. Tene odum.— B. Capiro (eum).
— A. Nec deinde aliquid obsoleto-
istorum profer, neque *Telamonem*, neque
Harmodium.

(1) Vide Plutarch. (p. 8); Schol. Aristoph. (p. 11); et Suidam (p. 10).

(2) Schol. in *Vesp.* 1222.

(3) Athen. XI. p. 503. D.

(4) Athen. *ibid.* — Poet comic, græc. fragment, Ed. Didot, p. 366.

Non profecto omnis hic apparatus, citharam dico, myrtum, poculumque, simul cantaturo convivæ dabatur, ut inde per omnium manus curreret: citharam conjunctim cum myrto cantor accipiebat; poculum autem, ut verisimile est, illi qui scolion perite exceperat, veluti solertiæ præmium, offerebatur (1).

Quod si quæritur hujus moris origo, quo myrti ramum scoliorum cantores plerumque manu tenerent, ea repetenda nobis esse videtur ab Harmodii et Aristogitonis myrto, qua gladium condiderant (2).

§ IV.

DE METRIS SCOLIORUM.

Magnopere quidem dolendum est nos amisisse Tyrannionis commentarios *de Metro scolio*, quos, suadente Caio Cæsare scripserat (3); nam tantummodo conjectura ducimur ad suspicandum quale illud metrum fuerit. Haud tamen absurdum puto contendere illius carminum generis proprios et peculiare, præsertim priscis ætatibus, numeros fuisse quibus, non minus quam sententiis, Scolia a cæteris cantiunculis distinguerentur.

(1) Cf. Ilgen. p. CLI.

(2) Schol. Aristoph. in *Lysistr.* 632.

(3) Suidas v. *σκολιόν*. Ed. Kuster, t. III, p. 333.

Apud recentiores rem copiosissime tractavere Godof. Hermannus (1), Car. Dav. Ilgenius (2), nec non G. F. Grotefendus (3). Attamen doctissimi illi viri sæpius inter se dissident; neque semel in eorum operibus eadem scolia non iisdem metris aut numeris stantes reperias. Quam litem non tentabimus dirimere, qui, ut plane fatebimur, legitimum sonum vix ægreque et digitis et aure callemus.

Satis igitur habebimus dicere scolorum species diversas et multiformes Æoliorum poetarum numeris generaliter respondere, nisi quod in strophæ cursus primum abrumpitur, mox autem præcipiti quodam impetu fit incitator.

Numerum, verbi gratia, introspeciamus qui antiquissimis in scoliis sæpissime occurrit:

$$\begin{array}{cccccccccccc} \text{—} & \overset{\circ}{\text{—}} & \overset{\prime}{\text{—}} & \circ & \circ & \text{—} & \circ & \text{—} & \circ & \text{—} & \circ & \text{—} & \circ \\ \text{—} & \overset{\circ}{\text{—}} & \overset{\prime}{\text{—}} & \circ & \circ & \text{—} & \circ & \text{—} & \circ & \text{—} & \circ & \text{—} & \circ \\ \overset{\prime}{\text{—}} & \circ & \circ & \overset{\prime}{\text{—}} & \circ & \text{—} & | & \overset{\prime}{\text{—}} & \circ & \circ & \text{—} & & \\ \overset{\prime}{\text{—}} & \circ & \circ & \text{—} & \circ & \text{—} & | & \overset{\prime}{\text{—}} & \circ & \circ & \text{—} & \circ & \text{—} \end{array}$$

Παλλὰς Τριτογένει', ἀνασσ' Ἀθηναῖ,
ἔρθου τήνδε πόλιν τε καὶ πολίτας,
ἄτερ ἀλγέων καὶ στάσεων
καὶ θανάτων ἀώρων, σύ τε καὶ πατήρ.

(1) De metris poetar. græc. et rom., lib. III, c. x, p. 413 et sqq.

(2) Σκολιά metris suis restituta. Ienæ, 1798.

(3) Viginti quatuor σκολιά... metris suis restituta.

Hendecasyllabi primum leniter et quasi oscitanter procedunt; sed ita tertio versui calcar admovent anapæsti ut jam vividiore impetu feratur numerus, qui tandem duplici logacediorum ordine speciosissimum in modum libratur (1).

Nec semel in scoliis ab Athenæo servatis hic numerus reperitur :

— — | — ° ° — | — ° ° — | — ° ° — | ° —

Ἵπὸ παντὶ λίθῳ σκορπίος, ὃ ταῖρ', ὑποδύεται ·
φράξου, μή σε βάλῃ · τῷ δ' ἀφανεῖ πᾶς ἔπεται δόλος.

Hephæstio horum versuum metrum *σκαπτικὸν ἐκκαιδεκασύλλαβον* appellat. Eodem metro usus est Horatius (Od. I, 11 et 18) :

Tu ne quæsieris, scire nefas, quem mihi, quem tibi, etc.
· · · · ·
Nullam, Vare, sacra vite prius, severis arborem, etc.

et ante eum Catullus in carmine (ad Alphenum, XXX), cujus initium est :

Alphene immemor atque unanimis false sodalibus, etc.

(1) Cf. Ouf. Müller, II, 132 et sqq.

§ V.

QUI FUERINT PRÆCIPUI SCOLIORUM SCRIPTORES?

Nunc vero notissimos scolorum scriptores recenseamus.

Si gravissimo Pindari a Plutarcho (1) laudati testimonio fidimus, Scolion carmen invenit *Terpander*. Illustris ille poeta, qui, lyram quatuor solummodo chordas habentem tribus novis instruens, multum arti musices addidit, incipiente septimo ante Christum natum sæculo florebat: palmam enim, ut auctor est Hellanicus (2), tulit, quum primum Lacedæmone Carnæa festa celebrata sunt, primo Olympiadis XXVI anno. Nobis, eheu! nihil reliquum est ex Terpandri scoliis. Si quid tamen ex rarioribus brevioribusque Terpandri versibus, qui ad nos pervenerunt, conjectare liceat, Terpander in scoliis Deorum laudes canebat. — Putat autem Ilgenius (3) scolia a Terpandro non inventa esse, sed in meliorem et gratiorem formam redacta. « Scoliis, ait, quæ ex more antiquo assa voce eaque parum modu-

(1) Plut. *de Musica*, p. 1134. B: "Ἐτι δὲ, καθάπερ Πίνδαρος φησι, τῶν σχολίων μελῶν Τέρπανδρος εὐρετὴς ἦν.

(2) Apud Athen., XIII, 635. E.

(3) Ilgen., p. LXXXIII. — Cf. Otf. Müller, *Hist. de la litt. gr.*, t. II, p. 133.

lata, præcinente tantum cithara, recitarentur, cantum excogitavit (Terpander), cui cithara per omnia succineret. »

Alii celebres poetæ, scilicet scriptores, quorum perpaucae reliquiae tempus edax vicerunt, sunt, ordine temporum, quantum licet, servato :

— *Alcæus*, Mitylenæus ; circa Olymp. XLII (612 ant. Chr.) florebat (1).

— *Anacreon*, Teius ; florebat circa Olymp. LXII (532 a. C.) (2).

— *Simonides*, Ceus, natus Olymp. LVI (556 a. C.), mortuus Olymp. LXXVIII (468 a. C.) (3).

— *Pindarus*, Thebanus, natus Olymp. LXIV, 4, (521 a. C.), mortuus Olymp. LXXXII, 1, (452 a. C.) (4).

— *Timocreon*, Rhodius ; circa Olymp. LXXVII (472 a. C.) florebat (5).

— *Praxilla*, Sicyonia ; circa Olymp. LXXXII (452 a. C.) florebat (6).

— *Aristoteles*, Stagirita, natus Olymp. XCIX, 1, (384 a. C.), mortuus Olymp. CXIV, 3, (322, a. C.) (7).

(1) Aristoph. in frag. *Convivantium*. Athen. XV, 693. F.

(2) *Ibid.*

(3) Clem. Alex. *Strom.* IV, 375. — Schol. Platon. in *Gorg.* 451. E.

(4) Athen. X, p. 427. E. ; XIII, p. 573. F.

(5) Schol. Aristoph. *Ran.* 1337. — *Ach.* 532.

(6) Schol. Aristoph. *Vesp.* 1277. — Eustath. *Il.* 326, 36.

(7) Athen. XV, p. 696. B. — Inter scilicet scriptores, quorum nomen ætatemque novimus, annumerare licet Seleucum quemdam,

Exstiterunt alii poetæ, quorum quidem scolia, aut saltem aliquot versus habemus; sed quo loco aut quo tempore vixerint ignoramus.

— *Callistratus* scilicet, qui, auctore Hesychio, celeberrimum Harmodii carmen composuit. Ut verisimile est, ille poeta Atheniensis erat, et multo post, ut infra (1) videbimus, Pisistratidarum eversionem florebat.

— *Hybrias*, Cretensis, cujus et nomen et scilium servavit Athenæus (2).

— *Clitagora*, quam Aristophanis scholiastæ modo Thessalicam (3), modo Laconicam (4) poetriam appellant.

Denique nos docet Aristophanes (5) Meletum istum, infestissimum Socratis accusatorem, scolia in lucem edidisse, quorum ne unum quidem versum possidemus.

Satis sit in præsens poetarum nomina enumerasse qui scolia scripserunt; jam illa carmina in classes dividenda sunt.

hilarium carminum poetam, qui vixit paulo post Antiochi Magni mortem, Olymp. CXLVIII (187 a. C.). — Cf. Athen. XV, p. 697. D.

(1) Pag. 25 et seq.

(2) Athen. XV, p. 695. F.

(3) Schol. Aristoph. in *Vesp.* 1245.

(4) Schol. Aristoph. in *Lysist.* 1237.

(5) Aristoph. *Ran.* 1302.

§ VI.

SCOLIA MAXIME POPULARIA : 1° HARMODII ET ARISTOGITONIS ; — 2° ADMETI ; — 3° TELAMONIS.

Omnium sciliorum quæ integra, aut quorum reliquias grammatici servavere, tria sunt, quæ separatim et ante alia collocari debent, quippe quæ multi auctores, ut maxime popularia, laudaverint. Ea sunt : *Harmodii*, *Admeti* et *Telamonis* scolia.

Antiphonis comici ætate (1), adeo convivarum aures Harmodii et Telamonis carminibus tunc erant, ut persona quædam (2) amicum dehortetur, ne obsoleta Harmodii et Telamonis scolia proferat. — His carminibus, quæ fere in omnibus conviviis canebantur, addendum est, teste Aristophanis Scholiasta (3), Admeti melos.

A.) — De *Harmodii* scolio primum loquendum est, quod fere his verbis Athenæus (4) nobis servavit :

Ἐν μύρτου κλαδί τό ξίφος φορήσω,
ὥσπερ Ἀρμόδιος κ' Ἀριστογείτων,

(1) Antiphanes natus est Olymp. XCIII (408 a. Ch.), mortuus autem Olymp. XCII (a. C. 332).

(2) Vide supra, p. 16.

(3) Schol. Aristoph. in *Ach.* 980.

(4) XV, p. 695. A et seq.

ὅτε τὸν τύραννον κτανέτην
Ἰσολόμους τ' Ἀθήνας ἐκοιησάτην.

Φίλιπθ' Ἀρμόδι', οὐ τί που τέθνηκας,
νήσους δ' ἐν μακάρων σέ φασιν εἶναι,
ἵνα περ ποδώκης Ἀχιλεὺς,
Τυδείδην τέ φασιν Διομήδεα (1).

Ἐν μέρτεσσι κλαδί τὸ ξίφος φορήσω,
ὥσπερ Ἀρμόδιος κ' Ἀριστογείτων,
ὅτε Ἀθηναίης ἐν θυσίαις
ἄνδρα τύραννον Ἰππάρχον ἐκτανέτην.

Ἄει σφῶν κλέος ἔσσεται κατ' αἴων,
φιλιπθ' Ἀρμόδιος κ' Ἀριστογείτων,
ὅτε τὸν τύραννον κτανέτην
Ἰσολόμους τ' Ἀθήνας ἐκοιησάτην.

In myrti fronde ensem feram ,
sicut Harmodius et Aristogiton ,
quum tyrannum occiderunt ,
æquarumque legum Athenas effecerunt compotes.

Carissime Harmodi , non utique periisti ;
aiunt vero te in Fortunatorum insulis vivere ,
ubi quidem pedibus velox Achilles est ,
Tydidemque ubi aiunt esse Diomedem.

In myrti fronde ensem feram ,
sicut Harmodius et Aristogiton ,
quum Palladis in sacris
Hipparchum , virum tyrannum , occiderunt.

(1) Cf. Hesiod. *Op.* 164 et seq. — Pindar. *Ol.* II. 123 et seq.; *Nem.* X. 44 et seq.

Semper illorum vivet gloria per terram ;
carissimi sunt Harmodius et Aristogiton,
quia tyrannum occiderunt,
æquarumque legum Athenas effecerunt compotes (1).

Non mirum est tale carmen maxime popolare,
inprimis Athenis, brevi evasisse (2). Attamen
vix intelligimus cur non melius hujus scoli auctor
notus sit, cui *Callistrato* nomen fuisse solo
Hesychii testimonio scimus. Pro certo tamen

(1) Fortasse, Aristophanis ætate, quinta carminis illius strophæ canebatur. Etenim, ut pag. 10 et 11, jam vidimus, Bdelycleo scire cupiens an pater scolia perite excipiat, initia scolorum canit, quibus Philocleo statim, sensum in ridiculum detorquendo, respondet. Sic (*Vesp.* v. 1225) Bdelycleo : « Incino, inquit, prior Harmodii carmen : tu vero excipies : *Nullus unquam vir exstitit Athenis.* » Philocleo respondet : « *Non ita sane nebulo neque fur.* » Fritschius (*Quæstt. Aristoph. I.*, 48 et seq.) perditæ, ut videtur, strophæ initium ita restituendum censet :

Οὐδείς πώποτ' ἀνὴρ ἔγεντ' Ἀθήναις
οὐχ οὕτω γε [πόλει καλῶς πολίτης.]

Ilgenio (p. 59) assentiri non possum, qui, quia fere omnia scolia *μόνοςτροφα* sunt, tertiam et quartam scoli Harmodii et Aristogitonis strophas primæ strophæ, vel, ut ait, primi scoli (ἐν μύρτου κλαδί) imitationes esse contendit, Callistratoque nihil præter secundam stropham (φιλιταθ' Ἀρμόδι) attribuit. — Boissonadius in *Lyricorum græcorum notulis*, pag. 488 : « Critici plurimi quatuor esse scolia nec unius hominis esse crediderunt ; quibus non libenter accedam. » — Cf. Schweigh. (*Animadv. in Ath.*, t. VIII, p. 270).

(2) Cicer. (*Tuscul.*, IV, 2) : « Gravissimus auctor in *Originibus* dixit Cato morem apud majores hunc epularum fuisse, ut deinceps, qui accubarent, canerent ad tibiam clarorum virorum laudes atque virtutes. » Cf. *Brut.* 19, et *Tuscul.*, I, 2.

habere debemus eum Atheniensem fuisse : quis enim, præter Atheniensem civem ita laudibus Harmodium et Aristogitonem extulisset ? Eum satis constat multo post Pisistratarum tyrannidem vixisse. Quomodo enim, si imperante Hippiâ cecinisset, ita aberrasset a vero ut Harmodium et Aristogitonem tyrannidis eversores appellaret ? Jamdudum igitur tali in errore versabantur Athenienses, quum Callistratus celeberrimum Harmodii scolion composuit. Satis erit Harmodii et Aristogitonis historiam, Herodoto et Thucydide ducibus (1), narrare, ut appareat quomodo in communem errorem poeta lapsus sit.

Harmodius et Aristogiton ex antiqua gente Gephyræorum (2) oriundi erant. Prior, pulcherrimus juvenis, alteri ea amicitia, imo eo amore quem Græci non repudiabant, conjunctus erat. Hipparchus Pisistrati filius, insano amore percitus, sibi Harmodium devincire, sed frustra, conatus est. Cognita Hipparchi libidine, Aristogiton, iræ impatiens, tyrannidem evertere statuit. Interea Hipparchus, cujus furorem Harmodii fastidia repulsaque exasperaverant, ipsius sororem gravissima contumelia affectit. Quippe virginem

(1) Herodot., V, 55-58. — Thuc., I, 20 ; VI, 54-59. — Cf. Aristot. *Polit.*, V, 89 ; Justin., II, 9. — Vid. : Egger (*Mém. de l'Acad. de Turin*, t. XXIII, sér. II, 1866).

(2) Gephyræi e Phœnice oriundi erant, ex illorum numero Phœnicum, qui cum Cadmo in Bœotiam venerunt (Herodot., V, 57).

invitavit ut in solempni pompa inter Canephóras, sicuti mos Athenis usitatus erat, staret. Quæ quum ad suas comites accesserat, expulsa est, veluti indigna quæ hoc sanctissimo munere fungeretur.

Ista injuria indignabundi Harmodius et Aristogiton finem quam citissimum impotenti Pisistratidarum tyrannidi imponere magis ac magis decreverunt, suumque ad consilium aliquot delectos juvenes admiserunt. Magnorum Panathenæorum finem expectavere, quo die cives in Acropolin ascendere, armati hasta et scuto, soliti erant. Nullo enim alio anni die concessum erat cives congregari armatos, adeo Atheniensibus tyranni diffidebant! Conjuratores igitur, non secus ac reliqui cives, hasta et scuto armati convenere, sed insuper pugiones, in myrteis frondibus (1) occultos, gestantes. Harmodius et Aristogiton Pisistrati filios propria manu

(1) « Unde Harmodio et Aristogitoni myrtei rami? Erant in pompa Panathenæorum θαλλοφόροι, sed hi oleaginos gestabant ramos. Hesychius: θαλλοφόρος, ὁ πομπῶν Ἀθήνησι καὶ ἐλαίας κλάδον φέρων. Myrtei rami adhibebantur ad sacrificia, ut discimus ex Aristoph. *Avib.* 43

κανοῦν δ' ἔχοντε καὶ χύτραν καὶ μυρρίνας
πλανώμεθα, κ. τ. λ.

Cf. *Thesmoph.* 37, et *Vesp.* 861. Harmodius igitur et Aristogiton se iis adjunxerunt qui myrteas frondes gerebant, quia his occultare poterant pugiones quos palam ferre nefas erat. Hastas et scuta tantum ferre licebat. » Ilgen, de Scoliis, p. 61.

occidendos susceperunt, sociique promiserunt se vigilaturos ne mercenarii milites tyrannis auxiliarentur.

Quum festus dies advenit, Hippias cum satellitibus extra portas in Ceramico res ad pompam spectantes ornabat. Harmodius et Aristogiton accesserunt, pugiones occultos tenentes, ut consilium perficerent. Eodem momento mirati unum ex sociis familiariter cum Hippia colloquentem, ratiq̄ue conjurationem patefactam esse, mori decrevere, non autem priusquam Hipparchum occidissent: quem extra portas urbis, prope sacellum *Λεωκόριον* vocatum, obviam habentes, extemplo percusserunt. Harmodius in loco statim a satellitibus cæditur. Aristogiton autem, facto multitudinis concursu, fuga in præsentem evasit: mox autem comprehensus in tormentis, conjuratorum nomina pertinaciter tacens, periit.

Nuntius citissime ad Hippiam in Ceramicum allatus est, insciis civibus, qui armati signum expectabant ut ad Minervæ templum rite ordinati pergerent. Vultu ad dolorem dissimulandum composito, Hippias jubet eos aliquantisper deponere arma et paulo longius abscedere. Cives, Hipparchi cædem ignorantes, fidenter locum designatum petunt. Tum, Hippiaë jussu, arma subtrahunt satellites, manusque suspectissimo cuique injiciunt, illis præsertim qui cum pugionibus deprehensi sunt.

Illa conjuratio Olymp. LXVI, 3 (514 a. Ch.)

erupit. Imperium, quod abhinc tredecim annis exercebat Hippias, tres adhuc annos servavit (1).

Postea, falsa temporum computatione, Athenienses, hos tres ultimos Hippiæ tyrannidis annos omittentes, pro certo tenuerunt Harmodii et Aristogitonis conjuratione Pisistratidarum imperium eversum, Athenasque liberatas fuisse. Harmodius igitur et Aristogiton, ut libertatis recuperatores celebrati sunt. Illis statuæ paulo post eversam tyrannidem positæ, eorumque posteritributorum munerumque immunes fuere. Præterea quum universo populo bene notum esset Hipparchum ab Harmodio et Aristogitone percussum fuisse, non mirum est eum, propter calamitatem in quam inciderat nobilitatum, tyrannidis famam apud posteros assumpsisse, Hippiam autem, natu majorem, et Pisistrati successorem, fere omissum fuisse et prætermisissum silentio.

B.) — Scolion *Admeti* dictum celeberrimum quoque apud Græcos fuit; cujus initium est :

Ἄδμητου λόγον, ὦ ταῖρε, μαθὼν, τοὺς ἀγαθοὺς φίλει.
τῶν δειλῶν δ' ἀπέχου, γνοὺς ἔτι δειλῶν ὀλίγα χάρις (2).

Admeti historiam, o amice, doctus, viros bonos ama,
a timidis abstine, non ignarus parvam timidorum esse gratiam.

(1) Plato (*Hipparch.*) α οὖ (Ἰππάρχου) ἀποθανόντος, τρία ἔτη ἐτυραννεύθησαν Ἀθηναῖοι ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἰππίου. »

(2) Eustath. II, 326, 36; Aristoph. *Vesp.* 1277; Athen. XV, 695. C.

Quod scolion alii Alcæo, alii Sapphoni, alii denique Praxillæ, Sicyoniæ poetriæ tribuerunt (1). Si Aristophanis Scholiastæ (2) fides adhibenda est, illud scolion Praxillæ restitui debet. Neminem fugit Alcestin Peliae filiarum pulcherrimam, Admeto, Pheretis filio, Phærarum, Thessaliæ urbis tyranno, nupsisse. Apollo, qui tunc temporis, Jovis jussu, armenta pascebat (3), Admetum tam mansuetum benevolumque herum expertus est, ut eum iræ Artemidis eripere statuerit, quum illa indigne tulit suum nomen in nuptiarum sacrificiis omissum fuisse. Admetus in eo erat, ut præmatura morte periret, quum Apollo assiduis precibus obtinuit ut Parcæ eum vivere sinerent, si quis pro illo mori vellet. Ejus pater materque, ne filius periret, mortis conditionem, licet ætate proveci, prorsus repudiaverunt. Alcestis vero, amantissima et devotissima conjux, in mortem maxima cum voluptate, ut ita dicam, irruit, ut dilectus maritus viveret. Modo vita defuncta erat, quum Hercules, qui jampridem Admeti hospes et amicus erat, domum lamentis luctuque mæstissimam ingreditur. Vi et audacia fretus Alcestin inclementi morti

(1) Eustath. (loc. cit.).

(2) Schol. ad Vesp. 1240 : « Τοῦτο οἱ μὲν Ἀλκαίου, οἱ δὲ Σαπφούς, οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλ' ἐν τοῖς Πραξιλλῆος φέρεται παροινοῖς. »

(3) Cf. Apollodor., III, 115, 2, 19. Edit. 1555,

eripit, reducemque ad vitam tristissimo Admeto reddit (1).

Clarissimus hujus scolii sensus est : τοῖς ἀγαθοῖς enim poetria primum Alcestin, eximiam conjugem, dein Apollinem, hospitem gratissimum, Herculemque fidissimum amicum designat; τοῖς δειλοῖς autem pater et mater Admeti notantur, qui turpi vitæ amore pro filio se devovere noluerunt.

Admeti scolion ad myrtum cantatum fuisse auctor est Aristophanes (2). Cratinus autem in *Chironibus* (3), ait hoc carmen ad tibiam cantari solitum esse; qua de re libentius Aristophani crederem; illius enim Scholiasta ait (4) notissimum Admeti scolion eos convivas recitasse, qui ex improvise canere aut scolia perite excipere non possent. Suidas quoque (5) hoc scolion ait unum esse ex usitatissimis facillimisque. Parva tamen fides Suidæ debetur: quippe qui modo dicat Admeti atque Harmodii scolia esse inter facilia (Ἀδμήτου μέλος καὶ Ἄρμодиου ἐπὶ τῶν ῥαδίων καὶ ἐνκόλων), modo Harmodii carmen inter difficilia annumeret (Ἄρμодиου μέλος ἐπὶ τῶν δυσκόλων· τὰ γὰρ εἰς Ἄρμόδιον μέλη τοιαῦτά ἐστιν). Sed quamvis secum pugnet Suidas, si eundem auctorem (verbo Ἀδμήτου)

(1) Vid. Euripid. *Alcestin*.

(2) In *Pelargis*, seu *Ciconiis*.

(3) Schol. Aristoph. in *Vesp.* 1239.

(4) Id., *ibid.*

(5) Suidas, v. Ἀδμήτου μέλος.

cum Aristophanis Scholiasta conferas, pro certo habebis Admeti scolion vel ab imperitissimis convivis cantatum fuisse (1).

C.) — Hujus modi *Telamonis* scolion erat. Nonne enim vidimus (2) unam ex Antiphanis personis hoc carmen velut obsoletissimum respuentem ?

Illud alternatim convivae cecinisse refert Theopompus comicus, in incerta quadam fabula :

Deinde potabamus,
Accumbentes mollissime in triclinio.
Telamonis melos alternatim canentes.

Μετὰ ταῦτ' ἐπίνομεν,
κατοκείμενοι μαλακώτατ' ἐπὶ τρικλινίῳ,
Τελαμῶνος ὑμνίζοντες (3) ἀλλήλως μέλος (4).

(1) Praxillæ scollis annumeranda videtur Adonidis cantilena, qui ita ridiculus a poetria depictus est, ut ejus stoliditas in proverbium cesserit. Alebant enim : *ineptior Praxillæ Adonide*. Neque immerito. Πράξιλλα γὰρ ἡ Σικυωνία μελοποιὸς (ὡς φησὶ Πολέμων, Zenob. IV. 21.) ἐν τοῖς ὕμνοις (ἐν τοῖς μέλεσιν, Zenob.) εἰσάγει τὸν Ἄδωνιν ἐρωτώμενον ὑπὸ τῶν καταχθονίων τί κάλλιστον καταλιπὼν ἐλήλυθεν, ἐκείνον δὲ λέγοντα οὕτως :

Κάλλιστον μὲν ἐγὼ λείπω φάος ἡελίοιο,
δεύτερον ἄστρα φαινὰ σεληναίης τε πρόσσωπον
ἡδὲ καὶ ὠραίους σικύους καὶ μήλα καὶ ὄγγυας.

(Provv. Coisl. 248).

(2) Pag. 16.

(3) Correxerit Bothe (Poet. comic, græc. fragm., p. 314) οἰμώζοντες
ἐν ὑμνίζοντες.

(4) Athen. I, 23. E.

Hoc scolion ita apud Athenæum (1) legitur :

Παῖ Τελαμῶνος Αἴαν ἀίχμητὰ, λέγουσί σε
ἔς Τροίαν ἄριστον ἐλθεῖν Δαναῶν μετ' Ἀχιλλέα ·
τὸν Τελαμῶνα πρῶτον, Αἴαντα δὲ δεύτερον
ἔς Τροίαν λέγουσιν ἐλθεῖν Δαναῶν μετ' Ἀχιλλέα (2).

Fili Telamonis , Ajax bellator , aiunt te
Trojam ivisse optimum Græcorum post Achillem.
Telamonem primum , Ajacemque secundum
Trojam aiunt ivisse Græcorum post Achillem.

Plane ignoro quibus in codicibus *Telamonis*
scolion J. Dalechampius , Athenæi interpres ,
legerit : quidquid id est , vetus hoc carmen ita
latine vertit :

Telamone sate , Ajax bellicose , Telamonem
aiunt patrem tuum Trojam perrexisse post Herculem
Græcorum omnium strenuissimum , te vero post
illum omnium pugnacissimum , Achille dempto (3).

Fateor hac in translatione magis quam in
Græcis versibus sensum perspicuum esse. Ut
Herculi Telamo , ita Achilli Ajax opponitur.

(1) Athen. XV, 695. C.

(2) Cf. Hom. II. B. 768 :

Ἄνδρῶν δ' αὖ μέγ' ἄριστος ἔην Τελαμῶνιος Αἴας,
δορ' Ἀχιλεὺς μήνιεν · ὁ γὰρ πολὺ φέρτατος ἦεν.

Vide infra , Alcæi fragm.

(3) Cf. Schweigh. *Animadv. in Ath.* , t. VIII , p. 273 et sqq.

Telamo enim arctissima cum Hercule amicitia celeberrimus evasit, quem ad Trojam comitatus est. Hercules Telamoni Hesionem, Laomedontis filiam, uxorem dedit, quia murum primus, conscendisset (1). Telamo autem in Troja Herculi Callinico aram erexit, eumque adversus Meropas, heroemque Alcyoneum adjuvit. Salaminis rex factus post Cychræi mortem, Telamo, ætate confectus, duos filios Teucrum Ajacemque ad Trojam, duce Agamemnone, misit.

J. Dalechampius in sua scoli interpretatione, apertissime quidem ostendit quam honesta æmulatione Hercules et Telamo, Achilles et Ajax simul ad immortalitatem tenderent. Sed quam longe deflexit a sensu versuum quos apud Athenæum legimus ! Ut verisimile est, quatuor istis versibus sensus vulgatissimi distichi bis exprimitur, quod nullo discrimine, prout cuique convivarum id placebat, hoc aut illo modo canebant (2).

Non in honorem Telamonis hæc cantilena recitabatur, sed in solius Ajacis laudem : idque scolion *Telamonis*, non autem *Ajacis* vocatur, quia Telamonis nomine incipit, non secus ac carmen quo ignavi Admeti parentes notantur, laudaturque devotio Alcestidis, ob eam solummodo causam *Admeti* scolion appellatur, quod Admeti nomen primum carminis verbum est.

(1) Apollod. *Biblioth.*, II, 74, 2, 4. Édit. 1555.

(2) Cf. Ilgen., p. 76 et 79.

Ea sunt tria scolia quæ apud Græcos maxime popularia fuere : quorum præcipuum , ut vidimus , *Harmodii* carmen est. Edax quidem tempus , non autem cæcum appellare debemus , quum illud carmen fere integrum nobis servaverit , quo , vel mediis in epulis , libertatis amor , tyrannorumque odium accenderetur.

§ VII.

SCOLIA IN HONOREM DEORUM.

Plutarchus in *Quæstionibus Convivalibus* (1) , ut supra vidimus (2) , ait « convivas primum una omnes voce carmina in modum Pæanum , ut Deorum laudes celebrarent , canere solitos esse. » Unum tamen nobis notandum est. Pæanibus scilicet immiscebatur παιανικὸν ἐπίρρημα (3) , id est acclamatio ἢ Παιᾶν (4) , quam nunquam in scoliis quæ in honorem Deorum cantata fuere , reperire est.

Hujusce modi esse videntur cantilenæ quas

(1) I, 5.

(2) P. 8.

(3) Athen., XV, 696. E.

(4) Cf. Homer. *Il.*, I, 470 :

Οἱ δὲ πανημέριοι μολπῇ θεὸν ἰλάσκοντο ,
καλὸν ἀείδοντες παιήονα , κοῦροι Ἀχαιῶν ,
μέλποντες Ἐκάεργον.

apud Athenæum legimus. Quibus autem in temporibus primum cantata fuerint, nescimus.

A.) — Παλλὰς Τριτογένει', ἄνασσ' Ἀθηνᾶ,
ἔρθου τήνδε πόλιν τε καὶ πολίτας,
ἄτερ ἀλγέων καὶ στάσεων
καὶ θανάτων ἀώρων, σύ τε καὶ πατήρ (1).

Pallas Tritonia, regina Minerva,
guberna hanc civitatem, hosque cives,
absque doloribus seditionibusque
et funeribus immaturis, tuque et pater.

B.) — Πλούτου (2) μητέρ', Ὀλυμπίαν ἀεῖδω
Δήμητρα, στεφανηφόροις ἐν ὤραις,
σέ τε, παῖ Διὸς, Περσεφόνη,
χαίρετόν, εὖ δὲ τάνδ' ἀμφέπετον πόλιν (3).

Pluti matrem, Olympiam cano
Cererem, coronigeris in horis,
teque, filia Jovis, Persephone,
ambæ salvete, recteque hanc fovete civitatem.

C.) — Ἐν Δήλῳ ποτ' ἔτικτε τέκνα Λατῶ,
Φοῖβον χρυσοκόμαν, ἄνακτ' Ἀπόλλων',
ἐλαφηβόλον τ' ἀγροτέραν
Ἄρτεμιν, ἃ γυναικῶν μέγ' ἔχει κράτος (4).

(1) Athen., XV, 694. C.

(2) De Pluto, Cereris filio, vid. Hesiod. *Theog.*, 969; — Hom. *Odyss.*
ε. 125.

(3) Athen., *loc. cit.*

(4) Strabon. XIII, 930. A.

In Delo olim peperit liberos Latona
Phœbum auricomum , regem Apollinem ,
cervorumque jaculatricem , venatricem
Artemin, quæ mulierum magnum habet principatum.

D.) — Huc Pindari versus in honorem Jovis
afferre licet :

Κεινῷ μὲν Αἴτνα δεσμὸς ὑπερφιάλος
ἀμφικείται. ,
ἀλλ' ὅσος ἄπλατον κεράϊζες θεῶν
Τυφῶν' ἑκατοντακάρανον ἀνάγκη, Ζεῦ πάτερ,
εἰν Ἀρίμοις ποτέ. (1).

Illi Ætna (velut) vinculum fortissimum
circumdatur.
Solus Deorum horrendum domuisti
Typhonem centicipitem necessitate, Jupiter,
In Arimis olim.

§ VIII.

SCOLIA MORALIA, SEU βιωφελῆ.

Inter antiquissima scolia ea numeranda sunt,
quæ ad vitæ utilitatem pertinent. « Tum enim,
ait Athenæus (2), decorum censebant sapientem

(1) Julian. *Epistol.* XXIV, 395. — Arimi, urbs Lydiæ, vel Ciliciæ,
aut Syriæ, aut etiam Mysiæ. Vid. Strabon, loc. cit.

(2) Athen. XV, 694. BC.

quemque lepidam cantionem in medium proferre. Elegantem vero cantilenam putabant, quæ exhortationem quamdam complecteretur, aut egregiam sententiam, utilem vitæ hominum. » Eustathius quoque (1) multa scolia seria fuisse ait, « πολλὰ σπουδαῖα » (2).

Quod si putandum est Sapientum dicta brevi in cantiones versa fuisse, non ideo a Sapientibus conditos esse credere debemus eos populares versiculos, in modum scolorum, quos Diogenes Laertius Thaleti, Soloni, Chiloni, Pittaco, Bian-tique assignat, quibusque hujusmodi sententiam præfigere solitus est : « Ex cantatis ejus dictis hæc maxime probantur. » « Τῶν δὲ ἄδομένων αὐτοῦ μάλιστα εὐδοκίμησε τὰδε. » Omnes hi versiculi, ut optime notat Ottfr. Müllerus (3), si linguam metrumque perpendis, ad idem exemplar ficti sunt, ita ut credendum esset inter septem Sapientes convenisse, ut quisque iis modis numerisque componeret, qui solummodo Æschyli Sophoclisque ætate usitati sunt. Attamen, licet hi versiculi Græciæ Sapientibus non assignandi sint, quasi pro certo ponere possumus vulgatissima veterum Sapientum dicta in modum scolorum circa Æschyli aut Sophoclis ætatem conversa fuisse.

(1) *Odys.* VII, p. 1574. Edit. Rom.

(2) Cf. Aristoxenum Phyllidemque Musicum, apud Suidam, verbo σκολίων.

(3) *Hist. de la Litt. gr.*, trad. par K. Hillebrand, 2e édit., t. II, 133.

Ea scolia hisce verbis refert Diogenes Laertius :

(THALETIS) Οὐ τι τὰ πολλὰ ἔπη φρονίμην ἀπεφήνατο δόξαν ·
ἔν τι μάτευε σοφόν,
ἔν τι κεδνὸν αἰροῦ ·
βύσεις γὰρ ἀνδρῶν κωτίλων γλώσσας ἀπεραν-
[τολόγους (1)].

Multa verba minime prudentem monstrant mentem :
unum aliquid quære sapiens ,
unum aliquid bonum lege :
obstrues sic hominum loquacium linguas omniloquas.

(SOLONIS) Πεφυλαγμένος ἄνδρα ἕκαστον , ὄρα
μὴ κρυπτὸν ἔχλος ἔχων κραδίη ,
φαιδρῶ προσενέπη προσώπω ,
γλώσσα δὲ οὐ διχόμυθος
ἐκ μελανῆς φρενὸς γεγωνῆ (2).

Speculans virum quemque, vide
ne latens odium fovens pectore,
amico loquatur vultu,
et lingua duplex
ex atro animo loquatur.

(CHILONIS) Ἐν λιθίναις ἀκόναις
ὁ χρυσὸς ἐξετάζεται, διδοὺς θάσανον φανεράν·
ἐν χρυσῷ δ' ἀνδρῶν ἀγαθῶν τε κακῶν τε
νοῦς ἔδωκ' ἔλεγχον (3).

(1) Diog. L. I, 4, 35.

(2) Id., I, 2, 64.

(3) Id., I, 3, 71. — Cf. Theogn., 418.

Lapideis cotibus
aurum examinatur, dans apertum sui documentum :
auro autem hominum honorum malorumque
mens comprobatur.

(PITTACI) Ἐχοντα χρῆ τόξα καὶ ἰσδόκον φαρέτρην
στείχειν ποτὶ φῶτα κακόν ·
πιστὸν γὰρ οὐδὲν γλώσσα διὰ στόματος
λαλεῖ διχόθυμον ἔχουσα
κραδίη νόημα (1).

Habere te oportet arcum sagittiferamque pharetram
ut adeas malum virum.
Fidum enim nihil lingua per ora
serit, duplices habens
in pectore mentes.

(BIANTIS) Ἀστοῖσιν ἄρεσκε πᾶσιν,
ἐν πόλει * αἴκε μένης ·
πλείεσταν γὰρ ἔχει χάριν ·
αὐθάδης δε τρόπος
πολλάκι βλαβεράν
ἐξέλαμψεν ἄταν (2).

Civibus placere omnibus stude
in quacumque urbe moraris ;
plurimum enim gratiæ hoc habet :
verum animi insolentia
sæpius in gravem
erumpit cladem.

Multa scolia, ut videtur, condita et in epulis

(1) Diog. L. I, 4, 78.

(2) Id., I, 5, 85.

cantata fuere, quæ septem Sapientum apophthegmata imitarèntur. Nonnulla apud Athenæum reperimus, quorum auctores plane ignoramus.

A.) — Εἶθ' ἐξῆν ὁποῖός τις ἦν ἕκαστος
τὸ στήθος διελόντ', ἔπειτα τὸν νοῦν
ἔσιδόντα, κλείσαντα πάλιν,
ἄνδρα φίλον νομίζειν ἀδόλῳ φρενί (1).

Utinam liceret qualis esset quisque [videre],
scisso ejus pectore, animoque
perspecto; [utinam liceret] pectus rursus claudere
et virum amicum sincera mente æstimare.

B.) — Ἐκ γῆς ** χρὴ κατιδεῖν πλόον,
εἴ τις δύναιτο καὶ παλάμην ἔχει·
ἐπεὶ δὲ κ' ἐν πόντῳ γένηται,
τῷ παρεόντι τρέχειν ἀνάγκη (2).

E terra... oportet prospicere navigationem,
si quis vires et facultatem habeat;
ast ubi in alto fueris,
(vento) præsentī te currere necesse est.

Illud scolion, ut primus omnium notavit Is. Casaubonus (3), idem sonat atque hæc Pittaci sententia (4): « Prudentium virorum est, priusquam adversa eveniant, prævidere ne eveniant;

(1) Ath., XV, 694. D.

(2) Id., ibid., 695. A.

(3) *Animadv. in Athen.*, XV, 15.

(4) *Diog. L. I.*, 4, 78.

fortium vero, quum evenissent, recte componere.»
« συνετῶν (ἐστὶν) ἀνδρῶν, πρὶν γενέσθαι τὰ δυσχερῆ, προνοῆσαι
ᾧπως μὴ γένηται· ἀνδρείων δὲ γενόμενα εὖ θέσθαι (1). »
Eamdem fere sententiam apud Horatium (2) le-
gimus :

..... Tu, dum tua navis in alto est,
Hoc age ne mutata retrorsum te ferat aura.

C.) — Ὁ καρκίνος ᾧδ' ἔφα
χαλᾶ τὸν ᾧφι λαβῶν·
« Εὐθὺν χρῆ τὸν ἑταῖρον ἔμμεν
καὶ μὴ σκολιὰ φροεῖν (3). »

Cancer ita locutus est,
quum chelis serpentemprehendisset :
« Oportet amicum rectum esse,
non autem obliqua (in animo) volvere. »

Hoc scolion, aut ego fallor, fabella quædam est
cum affabulatione, qua vituperantur isti homines
qui, obliquam gerentes mentem, alios fraudis
insimulant (4).

(1) Hoc in scolion Ilgenius (p. 433) Pittaci sententiam redegit :

συνετῶν ἐστὶν ἀνδρῶν,
πρὶν γενέσθαι τὰ δυσχερῆ,
προνοῆσ', ᾧπως μὴ γένηται·
ἀνδρείων δὲ γενόμενα εὖ θέσθαι.

(2) *Epp.*, I, 48, 87. — Cf. *Plaut.*, *Epidic.*, 47.

(3) *Ath.*, XV, 695. A.

(4) Cf. *Æsop.*, fab. 205. — *Aphthon.*, XI. — *La Fontaine*, XII, 40 :
L'Écrevisse et sa Fille.

D.)— Ὑπὸ παντὶ λίθῳ σκορπίος, ὦ ταῖρ', ὑποδύεται·
φράζου, μὴ σε βάλῃ· τῷ δ' ἀφανεῖ πᾶς ἔπεται δόλος (1).

Sub quemvis lapidem scorpius, o sodalis, subrepat,
cave ne te feriat : in obscuro fraus omnis latet.

Fere idem Praxilla in scolio, ab Aristophanis
Scholiasta (2) laudato, cecinit :

Sub quovis lapide scorpium, o sodalis, cave.

Ὑπὸ παντὶ λίθῳ σκορπίον, ὦ ταῖρε, φυλάσσεο (3).

E.) — Illud denique ἀδέσποτον scolion afferemus,
cujus auctor existimare videtur verum amicum
rarissimam avem esse :

Ὅστις ἄνδρα φίλον μὴ προδίδωσιν, μεγάλην ἔχει
τιμὴν ἔν τε βροτοῖς ἔν τε θεοῖσιν, κατ' ἐμὸν νόον (4).

Qui virum amicum non prodit, magnum habet
pretium et apud mortales, et apud Deos, mea quidem
[sententia.

Non quivis ignotus poeta, veterum Sapientum
dicta imitatus, scolia βιωφελῆ scripsit : celeberrimi
quoque auctores istiusmodi carmina compo-
suere..

(1) Athen., XV, 695. D.

(2) Schol. Aristoph. *Thesmoph.*, 528.

(3) Cf. *Ælian. H. A.*, XV, 26.

(4) Athen., XV, 695. F.

F.) — Cecinit enim Alcæus :

Ὡς γὰρ δὴ ποτέ φασιν Ἀριστόδαμον
ἐν Σπάρτῃ λόγον οὐκ ἀπάλαμνον εἰπεῖν ,
Χρήματα, χρήματ' ἀνὴρ, πενιχρὸς δ' οὐ —
δεῖς πέλετ' ἐσλὸς (οὐδὲ τίμιος) (1).

Ut enim quondam aiunt Aristodemum
apud Spartam sermonem non ineptum protulisse :
Pecunia, pecunia, vir ! pauper autem nullus
strenuus (neque in pretio).

Hunc Aristodemum novimus ab Hermippo (2)
inter viros Græciæ sapientissimos numeratum,
quum ab Argivis tripode, virtutis pretio, ut
Sapientum princeps, donatus fuisset, munus
illud Chiloni concessisse.

**G.) — Sequenti scolio Simonides indicare vo-
luit quæ bona potissimum in vita appetenda sint :**

Ὑγιαίνειν μὲν ἄριστον ἀνδρὶ θνατῷ ,
δεύτερον δὲ καλὸν φυὰν γένεσθαι ·
τὸ τρίτον δὲ πλουτεῖν ἀδόλως ,
καὶ τὸ τέταρτον ἡβᾶν μετὰ τῶν φίλων (3).

Bene valere optimum est homini mortali ;
secundum formosum facie nasci ;
tertium ditari sine fraude ;
quartum vero florere cum amicis.

(1) Schol. Pind. *Isthm.* II, 17 ; — Diog. L. I, 4, 31. — Cf. Hesiod.
Opp. 686.

(2) Diog. L. I, 4, 30 et seq.

(3) Clem. Al. *Stromm.* IV, 375 ; — Schol. Plat. *Gorg.* 451. E ; —
Athen. XV. 694. E.

Notissimum hoc carmen apud Græcos fuit :
ait enim Plato, in *Gorgia* (1) : « Puto te audivisse
in conviviis homines illud scolion canentes... »

Mediæ comœdiæ poeta, Anaxandrides (2), non
idem plane atque Simonides sentit ; dixit enim
in *Thesauro* (3) :

« Qui scolion excogitavit, ille, quisquis fuit,
sanitatem quidem primo loco, quia optima sit,
nominavit recte ; secundo autem venustatem,
tertioque divitias. Ita locutus, vides, insaniebat ;
nam post sanitatem opes præcellunt,
pulcher autem vir esuriens turpe animal est. »

■.) — Timocreon Rhodius (4), inprimis famosis
versibus notus, quibus Themistoclem Simoni-
demque Ceum arrosit, scolion de divitiarum
contemptu fecit, quod, ut ait Isidorus Pelusiota (5),
frequentissime in conviviis usurpabatur :

(1) *Gorg.* c. vii.

(2) Circa Olymp. Ci. (653 a. Ch.) florebat, ex marmore Arundel.
epoch. 34.

(3) Athen. XV. 694. E. — Poet. comic. græc. fragm. Ed. Didot,
p. 424. — Cf. Philemon. fragm. LXVIII (ex Lucian., *Pro lapsu inter
salut.*, c. vi).

Ἄιτω δ' ὑγίειαν πρῶτον, εἴτ' εὐπραξίαν,
τρίτον δὲ χαίρειν, εἴτ' ὀφείλειν μηδενί.

(4) Hujus athleteæ poetæ tumulo carmen inscriptum est :

Πολλὰ πίων, καὶ πολλὰ φαγῶν, καὶ πολλὰ κακ' εἰπῶν
ἀνθρώποις, κείμαι Τιμοκρέων Ῥόδιος.

(Athen., X, 415. F.)

(5) *Epp.*, II, 146 : « Ἔθος ἦν παλαιὸν μετὰ τὴν συνεστίαιον

᾽Ωφελέν σ', ὦ τυφλὲ Πλοῦτε, μήτε γῆ, μήτ' ἐν θαλάσῃ, μήτ'
[ἐν ἠπείρῳ φανῆναι,
ἀλλὰ Τάρταρόν τε ναίειν κάχέροντα · διὰ σὲ γὰρ πάντα ἔστ' ἐν
[ἀνθρώποις κακά (1).

Oportuisset te, o cæce Plute, neque in terra neque in mari
[neque in continenti apparere,
in Tartaro autem habitare et in Acheronte : per te enim omnia
[veniunt hominibus mala.

Ita pervulgatum, in primis apud Athenienses, hoc carmen erat, ut, teste Aristophanis Scholiasta (2), Pericles Timocreontis scolion iisdem fere verbis imitatus sit, quum decreto Megarensibus commercium quodlibet terra marive cum Atheniensibus interdixit. Inde Aristophanes (3) Periclis decreto Timocreontisque scolio alludens : « Ferebat leges, inquit, ad scolorum exemplum scriptas. »

« τίθει νόμους ὡσπερ σκολιὰ γεγραμμένους. »

II.) — Praxillæ scolion adversus fraudulentos istos homines, qui sese in tenebris occultant, ut te certius percutiant, supra (4) attulimus.

ἄπτεσθαι λύρας καὶ ἄδειν · ᾽Απόλοιο, ὦ Πλοῦτέ, καὶ μήτε ἐν
γῆ φανείης, μήτε ἐν θαλάσῃ. »

(1) Schol. Aristoph. *Acharn.*, 532.

(2) In *Acharn.*, 531.

(3) Aristoph. *Ach.*, 531.

(4) Pag. 43.

Eidém poetriæ, nisi fallor, consilium tribuendum est, quod in Aristophanis Scholiasta (1) legimus :

πάντα λίθον κίνει ,

Omnem lapidem move.

Subaudi : « nam fieri potest ut serpens ibi lateat. »

¶.) — Ex omnibus autem scoliis, quæ ad vitæ utilitatem spectant, pulcherrimum, dignissimumque ad quod animum attendamus, nonne carmen illud est, quod Aristoteles celeberrimus philosophus, idemque Alexandri Magni præceptor scripsit? Hoc tamen scolion, ad Hermiam Atarnensem, amicum philosophi, proprie pertinens, nunquam, ut videtur, populare evasit. Ut ut est, nullum existit convivale carmen, in quo dignius nobiliusque Virtus celebretur. — His fere verbis Stagiritæ scolion Diogenes Laertius (2) Athenæusque (3) nobis tradidere :

Ἄρετὰ, πολύμοχθε γένοι βροτείω ,
θήραμα κάλλιστον βίω ,
σᾶς πέρι, παρθένε, μορφᾶς
καὶ θανεῖν ζαλωτὸς ἐν Ἑλλάδι πότμος
καὶ πόνους τλῆναι μαλεροῦς ἀκράμαντας ,
τοῖον ἐπὶ φρένα βάλλεις

(1) In *Thesmoph.*, 529.

(2) *Diog. L.*, V, 1, 7.

(3) *Athen.*, XV, 696. B.

καρπὸν τ' ἀθάνατον χρυσοῦ τε κρείσσω
καὶ γονέων μαλακαυγήτοιο θ' ὕπνου.
σεῦ δ' ἔνεχ' οὐκ Διὸς Ἡρακλέης Λήδας τε κόυροι
πόλλ' ἀνέτλασαν ἔργοις
σὰν ἀγρεύοντες δύναμιν.
σοῖς δὲ πέθοις Ἀχιλλεύς
Αἴας τ' Αἴδαο δόμους
ἦλθον· σᾶς δ' ἔνεκεν φιλίου
μορφᾶς καὶ Ἀταρνέος ἔντροφος ἀελίου χήρωσεν αὐγάς.
τοιγὰρ ἀοίδιμος ἔργοις,
ἀθάνατόν τέ μιν αὐξήσουσι Μοῦσαι
Μνημοσύνας θύγατρεις,
Διὸς ξενίου σέβας αὔξουσαι φιλίας τε γέρας θεδαίου.

Virtus laboriosissima generi mortalium ,
venatio pulcherrima vitæ,
tuam ob formam , Virgo ,
vel mori optabilis in Hellade sors est ,
laboresque tolerare impigre gravissimos :
talem animo injicis
fructum et immortalem, et auro meliorem,
et parentibus dulcique jucundiozem somno !
Te propter , Jovis filius Hercules, Ledæque filii
multa perpassi sunt , rebus gestis
tuam insequentes potentiam.
Tui desiderio Achilles
Ajaxque Inferni domos
petierunt : atque tuam ob gratissimam
speciem Atarnei alumnus solis lumine privatus est.
itaque inclutus fuit res ob gestas ,
immortalemque eum reddent Musæ
Mnemosynes filiæ ,
quæ Jovis hospitis decus augent, et amicitia firmæ
[præmia.

Hermias ille, cujus in honorem præclarissimum illud carmen composuit Aristoteles, Atarnesium (1) tyrannus erat. Qui apud Diogenem Laertium (2) eunuchus appellatur, licet Demetrius Magnes (3) referat filiam vel neptem ejus matrimonio Aristoteli junctam fuisse, et Aristippus (4) philosophum dicat Hermiæ concubinam adamasse (5). Eunuchus igitur nihil aliud quam servum significat. Servus enim Hermias cujusdam mensarii, Eubuli nomine, fuerat: quumque venisset Athenas, Platonem audivit et Aristotelem. Inde in patriam reversus, domino tyrannidem in Atarnenses et Assios (6) machinanti socium se præbuit; post ei successit, accivique Aristotelem et Xenocratem, eorumque curam habuit. At Memnon Rhodius, Persarum eo tempore administer atque dux, simulata amicitia, Hermiam ad se vocavit, sub nomine hospitii et simulatorum negotiorum, comprehensumque ad regem misit: ibi Hermias suspendio affectus

(1) Atarneus, opp. Æolidis ad Dikeli-Koi.—Vid. Larcher, *Mémoire sur Hermias*, Mém. de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres, tome XLVIII.

(2) V, 4, 3.

(3) Ibid., in libris *de Poetis ac Scriptoribus cognominibus*.

(4) Ibid., in primo *de Antiquo Luxu* libro.

(5) Aristoteli filiam fratris nuptum dedit Hermias, si Straboni (XIII, I, 57) fides est.

(6) Assus, urbs Æolica, nunc *Asso ruina*, prope vicum Beriam-Kalesi.

periiit; philosophi autem evaserunt, fugientes e locis, quæ Persæ occupabant (1).

Notandum est ob illud carmen, quod Casaubonus (2) « opus aureolum » neque immerito, vocat, ut magno philosopho magnoque poeta dignum, Aristotelis inimicos ei negotium conflavisse. Legimus enim apud Athenæum (3) et Diogenem Laertium (4) a Demophilo et Eurymedonte hierophanta, Aristotelem impietatis accusatum fuisse, utpote qui irreligiose egisset, paeanem in conviviis canendo. Negabant enim paeanem, Diis proprie dicatum, in honorem viri, vel amicissimi, cantari licere. Athenæus autem affirmat hoc carmen scolion esse, non paeanem, quum poeta Hermiam amicum ut morti subjectum designet, neque in carmine inveniatur acclamatio ἰη Παίδων in paeanibus usitatissima.

κ.) — Aristotelis scolio, quod sine causa paeanem Eurymedon vocabat, adjungemus Ariphtonis Sicyonii carmen, quo *Sanitatem* celebrat. Illud quoque Athenæus (5) temere paeanem appellat; carmini enim deest acclamatio ἰη Παίδων in paeanibus frequentissime immixta (6); cæterum, ut ὀπtime

(1) Vid. Strab., loc. cit.; et Diod. Sic., XV, 33.

(2) *Animadv. in Athen.*, XV, 16.

(3) Athen., XV, 696. A.

(4) Favorinus in *Omnigena historia*, apud Diog., L. V, 4, 5.

(5) XV, 702. A.

(6) Vid. Athen., XV, 696. E.

Ilgenius notat (1) « paeanis argumentum aut precibus constabat pro avertenda aliqua calamitate, quaecumque erat, aut gratis agendis pro praestito in re gravi et ardua auxilio, aut propitiæ voluntatis imploratione. » Eas certissimas notas, quibus paeon a reliquis cantionum generibus potest dignosci, ut in Aristotelis, ita in Ariphronis carmine minime invenimus.

Quis autem fuerit carminis hujus auctor, aut quo tempore vixerit, incertum est. Attamen ex Maximi Tyrii verbis (2) Ariphronem vetustissimum poetam fuisse intelligimus; Lucianusque (3) carmen ita laudat: « Sententiosum illud et per ora omnium, » « γνωμικώτατον ἐκεῖνο καὶ πᾶσι διὰ στόματος. »

Ἵγίεια, πρεσβίστα μακάρων, μετὰ σεῦ ναίοιμι τὸ λειπόμενον
βιοτᾶς, σὺ δέ μοι πρόφρων σύνοικος εἶης ·
εἰ γάρ τις ἢ πλούτου χάρις ἢ τεκέων,
ἢ τὰς ἰσοδαίμονος ἀνθρώποις βασιληίδος ἀρχᾶς,
ἢ πόθων, οὐς κρυφίοις Ἀφροδίτας ἄρκυσιν θηρεύομεν,
ἢ εἴ τις ἄλλα θεόθεν ἀνθρώποισι τέρψις ἢ πόνων ἀμπνοὰ
μετὰ σεῖο, μάκαιρ' Ἵγίεια, [πέφανται,
τέθαλε πάντα καὶ λάμπει Χαρίτων ἔαρ ·
σέθεν δὲ χωρὶς οὔτις εὐδαίμων ἔφυ (4).

(1) *De Scollis*, p. cxv.

(2) *Diss.*, XIII, 1. « ἄδεταί τε ἐξ ἀρχαίου ἐν εὐχῆς μέρει... »

(3) *Pro Lapsu inter salut.*, 6.

(4) *Athen.*, XV, 702. A. — Vid. Fabricium, *Biblioth. Græc.*, t. I, p. 574, et t. XIII, p. 463; Brunck, *Analect.*, t. I, p. 107.

Sanitas, praestes Coelicolum, tecum sit mihi vivere, quod adhuc
est vitæ; tuque mecum amica habites; [reliquum
nam si qua divitiarum est gratia, si liberorum,
si regalis honoris et potentiae, qua homines Superis pares
[redduntur;
si amorum, quos occultis Veneris laqueis carpimus;
si qua alia viris a Deo voluptas aut malorum requies mittitur,
tecum, alma Sanitas,
florent cuncta, et nitet Charitum ver;
te sine nemo beatus est (1).

(1) Ilgenii vestigiis insistsens, non hic omittam aliquot Archilochi
fragmenta, quæ inter scolia εἰωφελεῖ collocavit.

Τοῖς θεοῖς τίθει τὰ πάντα · πολλάκις μὲν ἐκ κακῶν
ἄνδρας ὀρθοῦσιν μελαίνῃ κειμένους ἐπὶ χθονί ·
πολλάκις δ' ἀνατρέπουσι, καὶ μάλ' εὖ βεβηκότας
ὑπτίους κλίνουσ' · ἔπειτα πολλὰ γίνεται κακὰ,
καὶ βίου χρέμη πλανᾶται, καὶ νόου παρήγορος (*).

Divis permittite cuncta : sæpe e malis
viros erigunt in atro jacentes pulvere ;
sæpe dejiciunt, et bene firmiterque stantes
resupinos prosternunt : dein plura veniunt mala,
et [miser] victus egens errat, consillique inops.

Χρημάτων ἄελπτον οὐδέν ἐστιν, οὐδ' ἀπώμοτον,
οὐδὲ θαυμάσιον · ἐπειδὴ Ζεὺς πατήρ Ὀλυμπίων
ἐκ μεσημβρίας ἔθθηκε νύκτ', ἀποκρύψας φάος
ἡλίου λάμποντος · λυγρὸν δ' ἦλθ' ἐπ' ἀνθρώπους δέος.
Ἐκ δὲ τοῦ καὶ πιστὰ πάντα κἀπιέλπτα γίνεται
ἀνδράσιν · μηδεὶς ἔθ' ὑμῶν εἰσορῶν θαυμαζέτω,

(*) Stob. *Floril.* CV. 24. Cf. Horat. *Od.* I, 9, 9 : Permittite divis cætera
etc. et *Od.* I, 34, 42 : Valet ima summis — mutare et insignem attenuat
deus — obscura promens etc.

§ IX.

SCOLIA AD HISTORIAM GRÆCORUM PERTINENTIA.

Ex scoliis, quæ apud Græcos in conviviis can-

μηδ' ἐὰν δελφῖσι θῆρες ἀνταμείψονται νομὸν
εἰνάλιον, καὶ σφι θαλάσσης ἠχῆεντα κύματα
φίλτερ' ἠπείρου γένηται, τοῖσι δ' ἡδὺ ἦν ὄρος (*).

Nihil supra spem positum est, nihil quod futurum neges,
nihil mirandum : quum Jupiter Cœlitum parens
in ipso meridie, noctem excivit, condens lucem
solis radiantis : tristis venit hominibus metus.

Ex quo et credi omnia et sperari possunt
hominibus : nemo amplius vestrum videns miretur
vel si cum delphinis feræ mutent sedes
marinas, hisque ponti sonantes fluctus
jucundiores terra fiant, illis autem dulces sint montes.

Θυμὲ, θύμ' ἀμηχάνοισι κήδεσι κυκώμενε,
ἄνεχε, δυσμενῶν δ' ἀλέξευ προσβαλῶν ἐναντίον
στέρνον, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν πλησίον κατασταθεῖς
ἀσφαλῆως · καὶ μήτε νικῶν ἀμφάδην ἀγάλλεο
μηδὲ νικηθεῖς ἐν οἴκῳ καταπεσῶν ὀδύρεο.
Ἄλλὰ χαρτοῖσιν τε χαῖρε καὶ κατοῖσιν ἀσγάλα
μῆ λήην · γίγνωσκε δ' οἶος ῥυθμὸς ἀνθρώπους ἔχει (**).

Anime, anime, immensis malis turbate,
resiste, hostes submove opponens obvium
pectus, inter hastas hostium propius stans

(*) Stob. Flor. CIX, περὶ ἐπιπέδου. Cf. Horat. Od. I, 2, 7; Ep. XVI. 8.

(**) Stob. Flor. XX. 28. Cf. Theogn. 665 : Μηδὲν ἄγαν χαλεποῖσιν
κ. τ. λ. — Hor. Od. II, 3 : Æquam memento rebus in arduis — servare
mentem etc.

tata fuere , ut bellici cujusdam facinoris ser-

firmiter ; si victor eris , ne palam glorieris ;
si victus , ne domi jacens lamentere ;
sed in secundis gaude , et in malis luge
non nimium : scito quæ lex homines regat.

Οὐ μοι τὰ Γύγω τοῦ πολυχρύσου μέλει ,
οὐδ' εἶλε πῶ με ζῆλος , οὐδ' ἀγαιομαι
θεῶν ἔργα · μεγάλης δ' οὐκ ἐρῶ τυραννίδος ·
ἀπόπροθεν γὰρ ἔστιν ὀφθαλμῶν ἐμῶν (*).

Non mihi Gygæ auro diffluentis divitiarum curæ sunt ,
nec me subit invidia , nec stupeo
Divorum opera , nec magnam appeto tyrannidem :
ea enim procul sunt ab oculis meis.

Οὐ τις αἰδοῖός μετ' ἀστῶν , καίπερ ἴφθιμος , θανῶν
γίγνεται · χάριν δὲ μάλλον τοῦ ζωοῦ διώκομεν
οἱ ζωοὶ · κάκιστα δ' αὐτῶ κατθανόντι γίγνεται (**).

Nemo post mortem , licet fortis , venerandus inter cives
est : gratiam viventis aucupamur
qui vivimus : mortui male tractantur.

(*) Aristot. *Rhet.* III , 17 , 30. — Plut. *Morall.* II , 470 , B. — Cf. Horat.
Ep. I , 16. *Ad Numicium* : Nil admirari etc.... Hunc solem et stellas et de-
cedentia certis — tempora momentis sunt qui formidine nulla — imbuti
spectent.

Cf. Pseudanacreon. *Od.* XV :

Οὐ μοι μέλει τὰ Γύγω ,
τοῦ Σαρδέων ἀνακτος ·
οὐδ' εἶλε πῶ με ζῆλος ,
οὐδὲ φθονῶ τυράννοις.

et Alpheus Mityl. *Analect.* , t. II , p. 429 :

οὐ στέργω βαθυλητοῦς ἀρούρας ,
οὐκ ἔλθοι πολυχρυσσον , οἷα Γύγης ·
αὐταρκοῦς ἔραμαι βίου , Μακρίνε ·
τὸ μηδὲν γὰρ ἄγαν , ἄγαν με τέρπει.

(**) Stob. *Floril.* CXXV , 5.

varetur memoria, hæc duo præcipue notanda sunt (1) :

A.) — ὦ Πάν, Ἀρκαδίας μέδων κλεονᾶς,
ὄρχηστὰ, Βρομῆαις ὀπαδέ Νύμφαις,
γελάσειας, ὦ Πάν, ἐπ' ἑμαῖς
εὐφροσύναις ἀοιδαῖς κεχαρημένος (2).

O Pan, Arcadiæ rector inclyte,
qui saltator sequeris Bacchantes Nymphas,
arride, o Pan, nostris
jucundis carminibus lætissimus.

Atticum hoc scolion in honorem Panis Atheniensibus in pugna Marathonica adjutoris canebatur. — Paucis enim diebus ante memorabilem hanc pugnam, Athenienses Spartam miserunt, de Persarum in Atticam incursione, hemerodromum Phidippidem. Qui Atheniensibus nuntiavit ad Parthenium saltum, qui supra Tegeam est, deum Panem sibi obviam factum, qui se Atheniensibus, pro sua erga eos benevolentia, in pugna apud Marathonem præsto futurum pollicitus fuerit. Ex eo nuncio Deo honores haberi cœpti sunt : paulo infra Propylæa, non tamen ad inferiores urbis partes, templo Pani statuto, Athenienses sacrificiis et lampade, id

(1) Vid. p. 22, *Harmodii scolion*.

(2) Athen., XV, 694. D.— Vid. Schweigh. *Animad. in Ath.*, t. VIII, p. 257 et sqq.

est cursu civium faces accensas gestantium, Deum placabant (1).

B.) — Ἐνικήσαμεν, ὡς ἐβουλόμεσθα,
καὶ νίκην ἔδοσαν θεοὶ φέροντες
παρὰ Πανδρόσου ὡς φίλην Ἀθηνᾶν (2).

Vicimus, ut volebamus,
victoriamque dederunt Dii, (eam) ferentes
a Pandroso ad caram Minervam.

Hoc ἐπινίκιον carmen invenit victor in Panathenais ludis, in quibus, ut victoriæ præmium, dabatur, cum oleaginea corona, oleum ex oleis Minervæ sacratis, quæ, μορταὶ appellatæ, in Arce plantatæ erant (3). — Non sine causa Pandroso poeta alludit. Erichthonium enim quum Minerva vix natum in cista clausisset, eumque Cecropis filius Agraulæ, Hersæ et Pandroso tradidisset, addito mandato ne cistam aperirent, mala videndi cupidine pulsæ, Agraule, Herseque Deo non paruerunt. Eas vero facti mox pœnituit; a Furiis enim exagitatæ præcipites se ex Acropoleos mœnibus abjecerunt. Pandrosus autem, quæ sola fidem in deposito servaverat, digna habita est, quæ Deæ prima sacerdos foret. Imo, ipsi postea

(1) Herodot., VI, 105. — Pausan., I, 28.

(2) Athen., XV, 694. D. — Vid. Brunck., *Analect.*, t. III, p. 26 et sqq.

(3) Lucian., *Anachars. sive de Gymnastiis*, 9; — Euripid., *Ion*. 1433.

templum dicatum est, quod cum Minervæ templo
cohærebat (1). Inde poeta dicit :

. . . νίκην ἔδοσαν θεοὶ φέροντες
παρὰ Πανδρόσου ὡς φίλην Ἀθηνᾶν.

C.) — Aliquanto ante quam *Harmodii* melos
inventum est, sequens scolion cantatum fuit
ab Atheniensibus :

Αἰαῖ, Λειψύδριον προδωσέταιρον,
οἶους ἄνδρας ἀπώλεσας, μάχεσθαι
ἀγαθοῦς τε καὶ εὐπατρίδας,
οἳ τότε ἔδειξαν, οἶων πατέρων ἔσαν (2).

Heu, heu, Leipsydrium, amicos prodens,
quales viros perdidisti! in pugna
fortes patriæque amantes,
qui tum ostenderunt e quibus orti essent majoribus.

Hac scilicet occasione scolion illud Athenienses
cecinerunt. Nonnulli Athenarum cives, inter
quos præcipue erant Alcmæonidæ, crudele Pi-
sistratidarum jugum excutere cupientes, ex urbe
profugere, seque forti præsidio in Atticæ loco
supra Parnethem, cui Leipsydrium nomen,
muniverunt; sed postquam ibi a Pisistratidis

(1) Pausan. XXI, 64. — Meursii, *Cecrop.*, c. xxii. — Müller, *De Minerv. Poliad.* 22. — Gailhabaud, *Monuments anciens et modernes*, t. I.

(2) Athen. XV, 695. E; — Suid, v. Λειψύδριον.

expugnati atque ad internecionem trucidati essent, in eos, auctore Suida (1), scolion, quod attulimus, cani cœptum est (2).

D.) — Eodem fere tempore hoc Clitagoræ in se ipsam (3) scolion cantatum est, cujus initium Aristophanes in *Vespis* (4) servavit :

Χρήματα καὶ θίον Κλειταγόρα τε κάμοι μετὰ Θεσσαλῶν.

Divitias et opes Clitagoræque et mihi cum Thessalis.

Hoc versu, ut videtur, poetria ad Thessalos alludit qui Pisistratidis adversus Lacedæmonios auxiliati sunt. Alcæonidæ enim, ab Athenis profugi, dum Delphis, ubi templum ædificandum conduxerant, morabantur, pecunia, ut refert Herodotus (5) Pythiæ persuaserunt, ut quoties Spartani cives Delphos venirent sive privato sive publico munere consulturi oraculum, constanter illos moneret ut Athenas liberarent. Proinde Lacedæmonii, quum idem ipsis semper effatum ederetur, Anchimolium, spectatum inter cives virum, cum exercitu qui Pisistratidas Athenis pelleret mittunt. Qua re autem cognita,

(1) Suid. v. Λειψύδριον.

(2) Herodot. v. 62 ; — Eustath. *Il.* 4, p. 461. Edit. Rom. ; — *Etym. M.* 361, 32.

(3) Ut ait Scholiasta Aristoph. in *Vesp.* 1245.

(4) Aristoph. *Vesp.* 1245.

(5) V, 63.

Pisistratidæ, quum eis esset fœdus cum Thessalis, auxilia e Thessalia acciverunt. Thessali, publico decreto, mille equites misere, qui plurimos Lacedæmonios, inter quos ducem Anchimolium, interfecerunt, reliquos vero compulerunt in naves. Post hæc autem majores copias, duce Cleomene rege, Lacedæmonii adversus Pisistratidas miserunt, et, cum Thessalis equitibus congressi, eos, occisis amplius quadraginta, in fugam vertere.

De Clitagora ipsa ejusque origine nihil fere novimus: eam enim, ut jam vidimus (1), *Vesparum* Scholiasta Thessalam appellat (2); Scholiasta autem Lysistratæ (3), Suidasque (4) eam Laconicam poetriam nuncupant. Illius meminerat Aristophanes in *Danaidibus* (5); sed hæc fabula, exceptis quindecim ad summum versibus, perdita est.

Ε.) — Illi scolorum generi, ut opinor reddendus est hic Alcæi versus:

Ἄχιλλεϋ, ὁ τᾶς Σκυθικᾶς μέδεις (6).

Achilles, Scythiam gubernans.

(1) Pag. 22.

(2) *Vesp.* 1245.

(3) *Lysistr.* 1237.

(4) Suid. v. Κλειτχογόρα.

(5) Schol. Aristoph. in *Lysistr.*, et Suid., loc. cit.

(6) Eustathius, *Ad Dionis. Per.*, 306: α "Ἄλλοι δέ φασιν ἕτερον

§ X.

SCOLIA συμποτικά.

Scolia, quæ Deos celebrabant, quæ ad mores et ad vitæ utilitatem spectabant, quæque seu victoriam aliquam, seu insignem cladem memorabant, non solæ cantiones erant, quæ lætis in conviviis effunderentur.

Primis quidem Græciæ temporibus, quum nullus fere civis *parcus Deorum cultor et infrequens* esset, convivæ omnibus in epulis Deorum laudes canebant. — Sapientum ætate, aut paulo post eorum mortem *βιωφελείς* sententiæ, ad modum carminis accommodatæ recitabantur. — Denique publicis in festis illustres urbium, præcipue Athenarum cives carminibus honorabantur. — Paulatim vero, et præsertim privatis in conviviis, potius sæpiusque vinum, ludi qui post cœnam fiebant, amoresque canebantur.

Inter inclytissimos antiquitatis poetas, qui συμποτικά scolia condidere, Alcæus et Anacreon primum locum facile obtinent. Quos enim, ut

εἶναι τοῦτον Ἀχιλλέα παρὰ Σκύθαις βασιλέα τῶν τόπων, ὃς ἠράσθη τε τῆς Ἰφιγενείας πεμφθείσης ἐκεῖ, καὶ ἔμεινεν ἐπιδιώκων, ἐξ οὗ τόπος Ἀχιλλεῖον · οἱ δὲ τοῦτο λέγοντες παραφέρουσι μάρτυρα τὸν Ἀλκαῖον λέγοντα · Ἀχιλλεῦ, κ. τ. λ. » — Cf. Pindar., *Parthen.*, fr. 2.

illiusmodi cantionum auctores, invocabat Aristophanes in *Dætalensibus*, id est *Convivantibus*? Alcæum nempe et Anacreontem. « Cane mihi, inquit persona quædam (1), scolion quoddam, seligens ex Alcæi carminibus aut Anacreontis. »

Quamvis autem adversetur Ilgenius (2), *παροίγια ἄσματα* inter scolia numerare non dubito; sæpius enim inter epulas vinum, aut ego fallor, quam Deorum heroumque laudes, aut *διωφελεῖς* sententias convivæ cecinerunt. Cæterum nonne Suidas (3) *σκολιδὸν παροίγιον ᾠδὴν* appellat? Nonne Hesychius, verbo *σκολιά*, ait: « τὴν παροίγιον ᾠδὴν οὕτως ἔλεγον... »? Nonne Aristophanis Scholiasta, in *Vesp.* 1222, *σκολιά* « *παροινίους ᾠδὰς* », et infra (ibid., 1239), « *παροίγια μέλη* » vocat? — Profecto Pollux dixit (4): « *καὶ παροίγια δὲ ἄσματα ἦν, καὶ σκολιά,* » et Proclus (5): « τὸ δὲ σκολιδὸν μέλος ἤδετο περὶ τοὺς πότους · διὸ καὶ παροίγιον αὐτὸ ἐστ' ὅτε καλοῦσιν. » — Quid postea? Non ita scolia et *παροίγια ἄσματα* inter se differunt ut « *pessime agamus* » si, duce de la Nauze (6), Alcæi et Anacreontis *παροίγια* fragmenta inter scolia referamus.

(1) Athen., XV, 694. A :

Ἄσον δὴ μοι σκολιδὸν τι λαβὼν Ἀλκαίου κήνακρέοντος.

(2) Ilgen., p. cxciv.

(3) Suid., v. σκολιδὸν.

(4) Pollux, VI, 108.

(5) Proclus, in *Chrestom. grammat.*

(6) *Mém. de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres*, t. IX, p. 320 et seq.

Alcæus, auctore Athenæo (1), hilarissimus conviva fuit : qui quidem, quacumque anni tempestate et quocumque rerum suarum statu bibens invenitur. — Multum quidem lugere debemus Alcæi Sapphonis aliorumque melicorum poetarum carmina Romæ et Constantinopoli (1073, p. C.) Gregorio VII regnante, cremata fuisse : attamen quum satis multæ Alcæi reliquiæ nobis servatæ sint, Horatiusque fere ad verbum hunc poetam sæpius imitatus sit, intelligere possumus qualis fuerit in παροιμίαις cantilenis Alcæus.

A.) — Minime per hiemem ejus vena torpet :

Ἵπει μὲν ὁ Ζεὺς, ἐκ δ' ἔρανω μέγας
χειμῶν, πεπάγασιν δ' ὑδάτων ῥοαί.

Κάββαλε τὸν χειμῶν' ἐπὶ μὲν τίθεις
πῦρ, ἐν δὲ κίρραις οἶνον ἀφειδέως
μελιχρὸν, αὐτὰρ ἀμφὶ κόρρα
μαλθακὸν ἀμφὶ [τίθει] γνόφαλλον (2).

Pluit quidem Jupiter : e cælo magna
tempestatas ; concreverunt aquarum flumina.

Expugna hiemem, imponens
ignem, infundensque vinum largius
mellitum ; circum autem caput
mollem subde pulvinum.

(1) Athen., X, 430, A : « κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ περίστασιν
πίνων ὁ Ἄλκαϊος εὐρίσκειται. »

(2) Athen., X, 430. A.

Non absurdum mihi videtur putare Horatium,
ut initium ita carminis finem strictius imitatum
fuisse : itaque in poetæ latini carmine (1) inte-
grum Alcæi scolion legere licet :

Vides ut alta stet nive candidus
Mons (?)... nec jam sustineant onus
 Silvæ laborantes geluque
Flumina constiterint acuto.

Dissolve frigus , ligna super foco
Large reponens , atque benignius
 Deprome quadrimum.
O , merum diota.

Permitte Divis cætera , qui simul
Stravere ventos æquore fervido
 Depræliantes , nec cupressi
Nec veteres agitantur orni.

Quid sit futurum cras fuge quærere , et
Quem fors dierum cumque dabit lucro
 Appone , nec dulces amores
Sperne puer , neque tu choreas ,

Donec virenti canities abest
Morosa. Nunc areæ
 Lenesque sub noctem susurri
Composita repetantur hora.

Nunc et latentis proditor intimo
Gratus puellæ risus ab angulo ,
 Pignusque dereptum lacertis
Aut digito male pertinaci (2).

(1) Hor., *Carm.*, I, 9.

(2) Verba de industria omisi, quæ Romanum nimis redolent. —
Cf. Hor., *Epod.*, 13.

B.) — Per æstatem Alcæum vinum bibentem
quis præter Stoicum aut aquæ potorem, vitu-
perare auderet?

Τέγγε πνεύμονας οἴνω · τὸ γὰρ ἄστρον περιτέλλεται ,
ἃ δ' ὥρα χαλεπὰ , πάντα δὲ διψαίς ' ὑπὸ καύματος (1).
ἀχεῖ δ' ἐκ πετάλων ἀδέα τέττιξ (2) , πτερούγων δ' ὕπο
κακχέει λιγυρὰν ἀοιδὰν ὀππόταν
. . . φλόγιον καθέταν ἐπιπτάμενον καταυγείη (3).
ἀνθεῖ δὲ σκόλυμος · νῦν δὲ γυναῖκες μιαρῶταται ,
λεπτοὶ δ' ἄνδρες , ἐπεὶ καὶ κεφάλαν καὶ γόνου Σείριος
ἄζει (4).

Irriga pulmones vino : nam sidus exoritur ,
tempus autem anni grave : cuncta sitiunt præ æstu :
cantat in foliis suavis cicada , alarumque strepitu
fundit argutum cantum quando
(solis) flamma recta emicans resplendet ,
floreteque scolymus ; nunc mulieres lascivissimæ sunt ,
debilesque viri ; nam caput et genua Sirius
torret.

C.) — Πίνωμεν , τὸ γὰρ ἄστρον περιτέλλεται (5).

Bibamus : sidus enim exoritur.

(1) Athen., X, 430. B.

(2) Proclus, *Hesiod. Opp.*, 584.

(3) Demetr., *Eloc.* XLII.

(4) Proclus, loc. cit. ; — Cf. Plin., *Hist. nat.*, XXII, 43 ; — Th. Bergk in *Mus. Rh.*, 1835, 249, quartum quintumque versus huc referendos felicissime conjecit. Vid. Schneidewin. *Delect. poet. iamb. et mel. græc.*, 275, not. ad fr. 31. — Cf. Hor., *Carm.*, III, 29, 18.

(5) Athen., I, 22. F.

D.) — Vere quoque, tempus est præsens ut bibamus vinumque celebremus.

Ἦρος ἀνθεμέντος ἐπείον ἐρχομένοιο.

.
ἐν δὲ κίρνατε τῷ μελιαδέος ὅττι τάχιστα
κρατῆρα (1).

Ver floriferum sentiebam advenire ,

.
Miscete quam celerrime melliti (vini)
cratera.

In Alcæi, quæ nobis servata sunt, fragmentis, nulla autumnī mentio fit : quis vero credat eam tempestatem poetam prætermisisse, per quam vindemiæ fervent ? — Imo dicere possumus quacumque diei hora bibendi occasionem Alcæum quæsivisse. Nonne enim, quum dies cadit, exclamat :

E.) — Πίνωμεν · τί τὸν λύχνον μένομεν ; δάκτυλος ἀμέρα
κάδδ' ἄειρε κυλίχνας μεγάλας, ἀίτα, ποικίλας.
οἶνον γὰρ Σεμέλας καὶ Διὸς υἱὸς λαθικαδέα
ἀνθρώποισιν ἔδωκ' · ἔγχεε κίρνας ἕνα καὶ δυὸ
πλείας · κακκέφαλᾶς δ' ἄτερα τᾶν ἐτέρων κύλιξ
ὠθείτω (2).

Bibamus : cur lucernam exspectamus ? Digitus est dies.
Affer pocula magna, amice, variaque.

(1) Athen., X, 430. B.

(2) Athen., X, 430. C.

Vinum enim Semeles et Jovis filius curarum oblivionem hominibus dedit : infunde miscens unum et duo (cyathos aquæ) plenis (poculis), et præceps alter calix alterum extrudat.

Non semper inter se convenere grammatici, quid significarent hæc verba : ἔγχεε κίρνας ἓνα καὶ δύο πλείαις. Chamelæo Ponticus, ab Athenæo laudatus (1), negans Alcæum eo versu de temperatura vini locutum esse, significari a sobrio poeta voluit « se in computationibus unum primo poculum meri solitum educere, deinde duo, non amplius. » Duce Is. Casaubono (2) libentius crederem Alcæum his verbis jubere « ut puer a poculis vinum de more in cratera misceat, eo κράσεως genere quod vocabatur εἷς καὶ δύο, quum, infusis in cratere cyathis duobus vini, aquæ unus infunditur. » Vidimus enim, neque id semel, quantopere Alcæus vini esset studiosus.

Nunc Alcæum quocumque vitæ statu bibentem videamus.

¶.) — Si tristis est, curas vino levabit :

Οὐ χρὴ κακοῖσι θυμὸν ἐπιτρέπειν ·
προσκόψομεν γὰρ οὐδὲν ἀσάμενοι ,
ὦ Βύκχι, φάρμακον δ' ἄριστον
οἶνον ἐνεικαμένος μεθύσθην (3).

(1) Athen., X, 430. A.

(2) Is. Casaubon, *Animadv. in Athen.*, X, 8.

(3) Athen., X, 430. B.

Non oportet malis animum dedere :
nihil enim proficiemus , si mœrore nos affecerimus ,
o Bucchi ; remedium autem optimum est ,
vinum afferentes inebriari.

G.) — Quum popularium partium dux Myrsilus
periit, quem Alcæus optimatesque inexpiabili
odio prosequabantur :

Νῦν χρῆ μεθύσθην καὶ τινα πρὸς βίαν
πίνειν , ἐπειδὴ κάτθανε Μυρσίλος (1).

Nunc oportet inebriari , et aliquem vel invitum
bibere , quod mortuus sit Myrsilus.

Hoc scolii initium imitatus est Horatius, quum
Cleopatra mortua, infensissima populi Romani
hoste, exclamat :

Nunc est bibendum , nunc pede libero
Pulsanda tellus (2).

Levioris momenti fragmentorum nonnulla ad
vitem aut ad vinum lautumve victum alludunt :

H.) — Μηδὲν ἄλλο φυτεύσης πρότερον δένδρεον ἀμπέλω (3).

Nullam aliam severis arborem prius vite.

(1) Athen., X, 430. A. — Viri docti, inter quos H. Stephanus, ex
Horatii imitatione, « nunc pede libero pulsanda tellus » emendave-
runt : « καὶ χθόνα πρὸς βίαν παίειν. »

(2) Hor., *Carm.*, I, 37.

(3) Athen., X, 430. C.

Nonne liceat integrum hujus scoliï sensum ex
Horatii carmine (1) sumere, demptis verbis, quæ
nimium latine sonent ?

Nullam, sacra vite prius severis arborem
Circa mite solum et mœnia
Siccis omnia nam dura Deus proposuit, neque
Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.
Quis post vina gravem militiam aut pauperiem crepat ?
Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus ?
At ne quis modici transiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
Debellata; monet Sithoniis non levis Evius,
Quum fas atque nefas exiguo fine libidinum
Discernunt avidi. Non ego te, candide Bassareu,
Invitum quatiam, nec variis obsita frondibus
Sub divum rapiam. Sæva tene cum Berecynthio
Cornu tympana, quæ subsequitur cæcus amor sui,
Attollens vacuum plus nimio gloria verticem,
Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

II.) — Ἄλλοτε μὲν μελιαδέος, ἄλλοτε δ'
ἄξυτέρω τριβόλων ἀρυτήμενοι (2).

Nunc mellitum, nunc autem
acrius spinis (vinum) haurientes.

III.) — Οἶνος γὰρ ἀνθρώποις δίοπτρον (3).

Vinum enim hominibus speculum.

(1) Hor., *Carm.*, I, 18.

(2) Athen., II, 38. E.

(3) Tzetzes, *Lycophr.*, 212.

Eadem fere in Theognide (1) sententia invenitur :

Ἄνδρος δ' οἶνος ἔδειξε νόον.

Item in Æschylo (2), qui sæpius Alcæum ante oculos habuit :

Κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἐστ', οἶνος δὲ νοῦ.

Denique Alcæi sententiam mutuatus est Theocritus (3) :

Οἶνος, ὃ φίλε παιῖ, λέγεται, καὶ ἀλάθεια.

Κᾶμμε χρὴ μεθύοντας ἀλαθείας ἔμμεναι.

κ.)— Ἐκ δὲ ποτηρίων πῶ, νέοις, Δινομένη, παρίσδων (4).

E poculis bibe, juvenibus, Dinomene, assidens.

λ.) — Duos tandem versus afferemus in quibus difficile est sensum aliquem perspicere. Hoc enim in fragmento initium et finem cujusdam scilii habemus, quod, concharum mentionem faciens, attulit his verbis Athenæus :

(1) Theogn., 500.

(2) Stob., XVIII, 13.

(3) Theocr., XXIX, 1.

(4) Athen., XI, 460. D. — Correxerit Is. Casaubonus : « ἐκ δὲ ποτηρίων πίνοντες, δειπνουμένη παρίσδων. » « Quum e poculis bibissent, illi cœnanti assiderunt. » *Animadv. in Athen.*, XI, 1.

Πέτρας και πολιᾶς θαλάσσης τέκνον.
..... ἐκ λεπάδων χαινοισα φρένας ἃ θαλασσία λεπάς (1).

Hæc Alcæi verba, ut ait Is. Casaubonus (2),
ita scripta fatendum est nullum sensum habere.
Legit igitur doctissimus vir :

ἐκ λυπάων δ' λαίνοι σε φρένας ἃ θαλασσία λεπάς.

A luctu recreet tuam mentem marina lepas.

Optat poeta, si Casaubono credimus, ut amicu-
la lepede marina animum oblectet, ut solent
pueri fistula. Inter oblectamenta juventutis (3)
fuerunt et conchyliorum genera quædam, ex quibus
varia sibi ludicra conficiebant. — Legitur autem
ad hunc locum hæc Jac. Dalechampii nota mar-
ginalis (4) : « Jocus ex ambiguo lepadis signifi-
catu : In patinis. » Sic igitur Alcæi versum latine
vertit Dalechampius : « In lepadibus, h. e. in
patinis, animum recrees, o marina lepas. »

Si post doctissimos viros mihi licet ingenue
quid sentiam dicere, multum illi sudaverunt ut,
quod intelligi nequit, intelligerent.

Sine dubio omnibus his in reliquiis plane sese
ostentat potor, Bacchi famulus, occasiones un-
dique arripiens, ut seipsum amicosque ad biben-

(1) Athen., III, 85. F.

(2) *Animadv. in Athen.*, III, 9.

(3) Athen., loc. cit.

(4) Id., *ibid.*

dum hortetur. Alcæus tamen in vino vulgares voluptates non quærit; quidquid autem ex calicibus nobile fecundumque oritur laudat celebratque. Non modo enim curas vinum expellit (λαθηκαδέα) (1), sed et corda aperit, hominumque verissimum speculum est (2).

Ultimis his Alcæi scolorum fragmentis mos ille memoratur quo veteres sese unguentis illinerent, caputque et pectus coronarent.

III.) — Κατ τὰς πολλὰ παθίσας κεφαλᾶς χεῦσον ἔμοι μύρον
καὶ κατ τῷ πολιώ στήθεος (3).

Super multa passum caput infunde mihi unguentum,
et super canum pectus.

IV.) — Ἄλλ' ἀνήττω μὲν περὶ ταῖσι δέραις
περθέτω πλέκτας ὑποθυμίδας τις,
καὶ δὲ χευάτω μύρον ἀδὺ κατ τῷ
στήθεος ἄμμι (4).

Verum anethi circa cervicem
aliquis apponat plicatiles hypothymidas,
deorsumque fundat unguentum suave in
nostrum pectus.

Quare olim convivæ pectus coronarent, illi-

(1) Vide supra, p. 65.

(2) Vide, p. 68.

(3) Plut., *Quæst. Conviv.*, III, 3.

(4) Athen., XV, 67A. C; 687. D; — Cf. Anacr. fr., XXXVII —
Virg., *Ecl.*, II, 48; — Hor., *Carm.*, IV, 41, 2.

nerentque unguentis Athenæus (1) nos docet :
quia scilicet in ea parte sedes sit cordis.
« Εστεφανοῦντο δὲ καὶ τὰ στήθη, καὶ ἔμωρον ταῦτα, ἔπει
αὐτόθι ἡ καρδία. » Hujus modi autem coronas
ὑποθυμιάδας vocabant, quia odoris halitum et tan-
quam suffitum ex inferiori parte afflarent (2).

Reliquiarum, quas procul dubio Anacreonti
restituere possumus, multas invenimus quibus
vini mensæque gaudia celebrantur. Hæ præcipuæ
sunt, quibus Anacreon nobis videtur minus
quam Alcæus quid boni generosique sit in vino
observasse. Vinum enim semper ab eo laudatur,
quod convivas exhilaret. Poeta tamen more suo
sapiens est; amicos enim hortatur ut modum in
bibendo servent, Scythisque strepitum furorem-
que relinquunt.

●.) — Μεις μὲν δὴ Ποσιδηϊῶν
ἔστηκεν, νεφέλαι δ' ὕδει
[πλήθουσιν], βαρὺ δ' ἄγριοι
χειμῶνες παταγοῦσιν (3).

Mensis Posideon
adest; nubesque aqua
(gravantur), horridæque feræ
tempestates stridunt.

(1) Athen., XV, 67A. C.

(2) Vide Casaub., *Animadv. in Athen.*, XV, 5.

(3) Schol., II., O. 192; — Cf. Alcæi frag. A; Horat., *Epod.* XIII.

Postea, ut videtur, amicos ad bibendum hortabatur poeta.

P.) — Ὀνοχόει δ' ἀμφίπολος μελιχρὸν
οἶνον τρικύαθον κελέβην (1) ἔχουσα (2).

Ministrabat ancilla mellitum
vinum, tres cyathos capientem celeben habens.

Q.)—Καθαρῇ δ' ἐν κελέβῃ πέντε τε καὶ τρεῖς ἀναχέισθων (3).

Puro in poculo quinque (cyathi aquæ) et tres (vini) infundantur.

R.) — Ἄγε δὴ, φέρ' ἡμιν, ὦ παῖ,
κελέβην, ἕως ἄμυστιν
προπίω, τὰ μὲν δέκ' ἐγγέας
ὔδατος, τὰ πέντε δ' οἶνου
κυάθους, ὡς ἀνυβριστὶ
ἀνὰ δηῦτε βασσαρήσω.

.
.

Ἄγε δηῦτε μηκέθ' οὔτω
πατάγω τε κάλαλητῶ
Σκυθικὴν πόσιν παρ' οἴνω
μελετώμεν, ἀλλὰ καλοῖς
ὑποπίνοντες ἐν ὕμνοισ· (4).

Agedum, fer nobis, o puer,
poculum, pleno ut haustu

(1) Poculi genus.

(2) Athen., XI, 495. F.

(3) Athen., X, 430. D.

(4) Athen., X, 427. A. — Cf. Hor., *Carm.*, I, xxvii.

propinam ; decem infunde
aquæ, quinque autem vini
cyathos, ut sine contumelia
debacchari possim.

.
.

Agedum, neque ampliùs tanto
strepitu tumultuque
Scyticam potionem inter vina
exerceamus, sed pulchros
potantes inter hymnos.

Σ.) — Φίλη γὰρ εἶς
ξείνοις · ἕασον δέ με διψῶντα πιεῖν (1).

Amica es enim
hospitibus : sine autem me sitientem bibere.

Τ.) — Quodam in fragmento Anacreon fatetur
« se vini potorem evasisse. »

Οἰνοπότης δὲ πεποίημαι (2).

In his autem nos, quomodo bibere oporteat,
docet :

Υ.) — Μήδ' ὥστε κῦμα πόντιον,
λάλαζε, τῇ πολυκρότῃ
σὺν Γαστροδώρῃ, καταχύδην
πίνουσα τὴν ἐπίστιον (3).

(1) Athen., X, 453. F.

(2) Athen., XI, 460, D.

(3) Athen., X, 446. F.

Neque, ut fluctus marinus
obstrepas, illa cum clamosa
Gastrodora, affatim
bibens domesticum potum.

▼.)— Οὐ φίλος, ὃς κρητῆρι παρὰ πλέῳ οἰνοποτάζων
νείκεα καὶ πόλεμον σακρυόεντα λέγει,
ἀλλ' ὅστις Μουσέων τε καὶ ἀγλαὰ δῶρ' Ἀφροδίτης
συμμίσιγων ἐρατῆς μνήσκειται εὐφροσύνης (1).

Ille non mihi amicus, qui quum ad pocula supra modum
rixas et luctuosum bellum canit, [vinum hauserit,
sed quisquis Musarum et inclyta dona Veneris
commiscens, amabilis memor est voluptatis.

Ut Alcæus, coronarum meminit quas convivæ
gerebant :

✕.) — Πλεκτὰς δ' ὑποθυμίδας
περὶ στήθεσι λωτίνας ἔθεντο (2).

Plicatiles hypothymidas
e loto circa pectus statuerunt.

▼.)— Ὁ Μεγίστης δ' ὁ φιλόφρων δέκα δὴ μῆνες, ἐπεὶ τε
στεφανοῦται τε λύγῳ καὶ τρύγα πίνει μελιγδέα (3).

Decem sunt menses elapsi, ex quo benignus Megistes
coronatur vimine, et mustum bibit mellitum.

(1) Athen., XI, 463. A.

(2) Athen., XV, 674. D ; cf. Alcæi fr. N, p. 71 ; Sapphonis, apud
Athen., XV, 674. C.

« κάπαλαῖς ὑποθυμίδας
πλέκταις ἀμπ' ἀπαλᾶ δέρα. »

(3) Athen., XV, 671. E.

Z.) — Ἐπὶ δ' ὀφρύσιν σελίνων στεφανίσκους
θέμενοι θάλειαν ὄρτην ἀγάγωμεν
Διονύσω (1).

Supercillii apii coronas
imponentes jucundum festum celebremus
Baccho.

A. A.) — Φέρ' ὕδωρ, φέρ' οἶνον, ὦ παῖ,
φέρε δ' ἀνθεμεύοντας ἡμῖν
στεφάνους, ἔνεικον, ὡς μὴ
πρὸς Ἔρωτα πυκταλίζω (2).

Fer aquam, fer vinum, o puer,
fer floreas nobis
coronas, fer, ne
contra Amorem, athletæ more lucter.

B. B.) — Στεφάνους ὁ δ' ἀνὴρ τρεῖς ἕκαστος εἶχεν,
τοὺς μὲν ῥοδίους, τὸν δὲ Ναυκρατίτην (3).

Coronas tres unusquisque vir habuit
alias roseas, unam autem Naucratitem.

Qualis esset Naucraticus illa corona de qua loquitur Anacreon, apertissime exposuit Polycharmus e Naucrate in quodam sui *de Venere* libri loco, quem servavit Athenæus (4): « Vigesima tertia Olympiade, quidam e Naucrate mer-

(1) Athen., XV, 674. C.

(2) Athen., Is. Casaub., *Animadv.*, XI, 4, 32.

(3) Athen., XV, 671. E.

(4) Athen., XV, 675. F.

cator, Herostratus nomine, non longe ab Ægypto horrida tempestate jactatus, fidissime precando ad Venerem confugit, cujus imagunculam Paphi emerat. Dea, Herostrati precibus indulgens, repente navem viridibus myrtis complevit, quorum suavissimo odore nautæ, de salute desperantes, refecti sunt. Quum autem feliciter appulisset, Herostratus Veneris simulacrum viridesque myrtos in Deæ templo consecravit. Jam in convivium familiarissimos spectatissimosque cives advocavit, quorum singulis coronam myrteam donavit. » Talis, auctore Polycharmo, Naucratis corona erat, ex myrto confecta. Alii eam ex papyro factam esse dixerunt, ineptissime, ut asserit Athenæus : « Ego enim, ait, non facile intellexerim quam vel utilitatem præbeat vel delectationem papyrus cum rosis, nisi qui tali corona utantur, rosas simul cum allio nectant. »

Inter συμποτικά scolia primum mihi ponenda videntur hæc Archilochi fragmenta.

C. C.)— Πολλὸν δὲ πίνων καὶ χαλίκρητον μέθυ
ὦν οὔτε τίμον εἰσένεγκας, οὔτε μὴν
κληθεὶς ἐσῆλθες, οἷα δὲ φίλος· ἀλλὰ σε
γαστήρ νόον τε καὶ φρένας παρήγαγεν
εἰς ἀναιδίην (1).

Multum præterea bibens meraci vini,
neque symbolum dedisti, neque

(1) Athen., I, 7. F.

vocatus venisti, ut solet amicus; tua vero
gula animum et mentem impulit
ad impudentiam.

D. D.) — Ἔχουσα θαλλὸν μυρρίνης ἐτέρπετο
ῥοδέης τε καλὸν ἄνθος (1).

Tenens frondem myrti gaudebat
rosæque pulchro flore (cincta).

E. E.) — Ὡς Διονύσου ἄνακτος καλὸν ἐξάρξαι μέλος
οἶδα διθύραμβον, οἶνω συγκεραυνωθείς φρένας (2).

Ut Dionysi regis pulchrum præcinere melos
scio dithyrambum, vino, velut fulmine, animum ictus.

F. F.) — Ἐν δορὶ μὲν μοι μᾶζα μεμαγμένη, ἐν δορὶ δ' οἶνος
Ἰσμαρικὸς, πίνω δ' ἐν δορὶ κεκλιμένος (3).

In hasta mihi placenta confecta, in hasta vinum
Ismaricum: bibo hastæ insistsens.

Significat poeta hastam sibi omnia esse: hasta
enim ille sibi exquisitos cibos generosumque
vinum parat.

G. G.) — Συκὴ πετραίη πολλὰς βόσκουσα κορώνας,
εὐήθης ξείνων δέκτρια Πασιφίλη (4).

Ficus saxosa multas alens cornices,
facile hospites accipiens Pasiphile.

(1) Ammonius, *de Diff. Voc.*, p. 125. Valcken.

(2) Athen., XIV, 628. A.

(3) Athen., I, 30. F.

(4) Athen., XIII, 594. B. sqq.

Η. Η.) — Ἄλλ' ἄγε, σὺν κώθωνι θεῆς διὰ σέλματα νηὸς
φείτα, καὶ κοίλων πώματι' ἀφελκε κάδων,
ἄγρει δ' οἶνον ἐρυθρὸν ἀπὸ τραγός· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς
νήφειν ἐν φυλακῇ τῆδε δυνησόμεθα (1).

Eia age ! cum cothone rapidæ per transtra navis
curre, atque e cavis pocula deprome cadis.
Funde vinum rubrum fœce tenuis : nam nos
potu abstinere in isto carcere non poterimus.

At enim istorum fragmentorum tria ex *Elegiis* deprompta sunt ? Non eo infitias. Attamen sæpius apud Tyrtaëum, Xenophanem Colophonium, Theognidem et Anacreontem apparet hoc poeseos genus in conviviis adhibitum fuisse, quam ut negemus elegos præcipue inter epulas cantatos, et potissimum sub epularum sub epularum fine quem κῶμον appellabant.

Posterius, non secus ac priscis ætatibus, poetæ elegis usi sunt quo melius convivia carminum lepore et festivitate condirent. Fusius enim Ion Chius, Dyonisios Atheniensis, Evenus Parius, et Critias Atheniensis quæ sit vini virtus, et quo modo bibendum memorant. Nec choreæ, nec cantus, nec Cottabi ludus, cui juvenes tantopere indulgebant, ab illis poetis silentio prætermittuntur (2).

Huic, ut par est, convivalium carminum generi, aliquot Pindari fragmenta inserere licet.

(1) Athen., XI, 483. D.

(2) Ouf. Müll., I, 215 ; III, 124.

Η. Η.) — Δείπνου δὲ λήγοντος γλυκὸν τρωγάλιον
καίπερ πεδ' ἄφθονον βοράν (1).

*Epulis finientibus dulcia (sunt) bellaria
licet post abundantes cibos.*

Ι. Ι.) — Δενδρέων δὲ νομὸν Διόνυσος πολυγαθῆς αἰξάνοι
ἀγνὸν φέγγος ἐπώρας (2).

*Arborum germina Bacchus lætitiæ dator augeat,
castum frugum splendorem.*

Κ. Κ.) — Ἄνδροδάμαντα δ' ἔπει Φῆρες δάεν ῥιπὰν μελιαδέος
[οἴνου,
ἐσσυμένως ἀπὸ μὲν λευκὸν γάλα χερσὶ τραπέζαν
ᾤθεον, αὐτόματοι δ' ἐξ ἀργυρέων κεράτων
πίνοντες ἐπλάζοντο (3).
. ὁ δὲ χλωραῖς ἐλάταισι τυπεῖς
ῥχεθ' ὑπὸ χθόνα Καινεὺς σχίσαις ἔρθῳ ποδὶ γὰν (4).

*Hominum domitorem postquam Centauri novere odorem
magno impetu de mensis album lac manibus [melliti vini,
repulerunt, atque ultro ex argenteis cornibus
bibentes petulanter lascivierunt
. in virides pinos impactus
fugit sub terram Cæneus, findens rigido pede solum.*

Λ. Λ.) — Ἄνιξ' ἀνθρώπων καματώδεις οἴχονται μέριμναι
στηθέων ἕξω, πελάγει δ' ἐν πολυχρόσσιο πλούτου

(1) Athen., XIV, 641. C.

(2) Plutarch., *De Isid. et Osirid.*, 35. — *Quæst. Sympos.*, IX,
14, 4.

(3) Athen., XI, 476. B. — Cf. Horat., *Carm.*, IV, 2, 13.

(4) Schol. Apoll., *Argon.*, I, 61. — Cf. Ovid., *Métam.*, XII.

πάντες ἴσα νέομεν ψευδῇ πρὸς ἀκτὰν ·
ὃς μὲν ἀχρήμων, ἀφνεὸς τότε, τοὶ δ' αὖ πλουτέοντες
· · · · ·
: . . . ἀέξονται φρένας . . . ἀμπελίνοις τόξοις
[δαμνέντες (1).

Tum hominum laboriosæ aufugiunt curæ
longe a pectore : in mare amplissimarum divitiarum
omnes una navigamus ad fallacem ripam :
pauper fit dives : divites vero
· · · · ·
. . . infantur mentibus , Bacchi telis domiti.

Μ. Μ.)— (in Lyram).. τὸν ῥα Τέρπανδρὸς ποθ' ὁ Λέσβιος
πρῶτος ἐν δείπνοισι Λυδῶν [εὔρεν
ψαλμὸν ἀντίφθογγον ὑψηλᾶς ἀκούων πηκτίδος (2).

Quam Terpander olim Lesbius invenit
primus in epulis Lydorum
cantum repercussum sublimis audiens pectidis.

Hæc denique duo ἀδέσποτα fragmenta, ab Athenæo servata, non negaverim inter hujus generis scolia ponenda esse.

(1) Athen., XI. — Is. Casanb., *Animadv. in Athen.*, l. XI, p. 493, 49. — Lugdun. apud Anton. de Harsy. M. D. C.

(2) « L'intelligence de ce passage, souvent discuté, offre de grandes difficultés. La pensée de Pindare est probablement celle-ci, que Terpandre avait formé le barbiton aux sons graves, en empruntant à la *pectis* (ou *magadis*) l'octave inférieure. Parmi les poètes grecs, c'est Sappho qui se serait servie la première du *pectis* ou *magadis* : après elle seulement Anacréon. » (Ottf. Müller, *Hist. de la littér. grecque*, trad. par K. Hillebrand, t. II, p. 54, not. 4.)

N. N.) — Ἐγγει καὶ Κήδωνι, διάκονε, μὴδ' ἐπιλήθου,
εἰ χρὴ τοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσιν οἰνοχοεῖν (1).

Funde et Cedoni, puer; ne obliviscere
bonis viris vinum fundendum esse.

O. O.) — Σύν μοι πῖνε, συνήθα, συνέρα, συστεφανηφόρει,
σύν μοι μαινομένῳ μαίνεο, σὺν σώφρονι σωφρόνει (2).

Mecum bibe, mecum juvenare, mecum ama, mecum te corona
[cinge;
mecum, quum insaniam, insani; mecum, quum frugi fuero,
[esto quoque frugi.

§ XI.

SCOLIA AD COTTABI LUDUM SPECTANTIA.

Athenæus quodam loco (3) ait « veterum poetarum scolia cottabi appellationibus plena esse. »
« Οὗ (4) (κοττάβου) δὴ καὶ τὰ σκολιὰ καλούμενα μέλη τῶν ἀρχαίων ποιητῶν πλήρη ἔστι. » Ludus ille, cujus sæ-

(1) Athen., XV, 695. E. — Scripsit Ilgenius, p. 95. — Ἐγγεε κώθωνι. — Cothon Laconicum poculum erat, in expeditione militari utilissimum, de quo Athenæus agit, XI, 483 et 484. — Cf. Archiloch., ap. Ath., XI, 483. D.

(2) Athen., XV, 695. D.

(3) Athen., X, 427. D.

(4) Legitur ap. Athen. : διὸ καὶ τὰ σκολιὰ, κ. τ. λ. Is. Casaubonus ait aut hoc loco αὐτοῦ verbum deesse, aut scribendum esse : οὗ δὴ καὶ τὰ σκολιὰ.

pius mentionem poetæ comici fecerunt, a Siculis primum repertus est, ut in *Elegiis* testatur Callias Atheniensis, Callæschri filius (1):

Κότταβος ἐκ Σικελῆς ἐστὶ χθονὸς, ἐκπρεπὲς ἔργον (2).

Cottabus ex Sicula terra est, eximium opus.

Diversis modis, cœna confecta, convivæ cottabo ludebant.

Sæpissime, quum bibissent, reliquum ita e poculo aut in æneum vas aut ad terram ejiciebant, ut id resonaret; e vario, quum vinum caderet, strepitu juvenes agnoscebant utrum sincere an non a puellis amicis diligerentur.

Aliud erat istius ludi genus. Bacillus humi defigebatur, eique alterum lusores imponebant qui, ut in libra, movebatur. Ex hoc bini crateres aqua pleni pendebant, et sub aqua sigillum ex ære inaurato Manes vocatum. Aliquis inter lusores surgebat, phialam tenens mero plenam, atque, eminus stans, vinum omne uno impetu in lancem ita projiciebat ut repleta mergeretur, et, caput sigilli sub aqua latentis feriens, sonum ederet. Qui de vino nihil effundebat, is vincebat et se ab amica amari conjiciebat. Elegantissimo loco, quem Athenæus (3) servavit, Antiphanes

(1) Florebat circa Olymp. XCIV (A. C. 350).

(2) Athen., XV, 666. B.

(3) Athen., XV, 666. F.

in *Veneris Natalibus* id cottabismi genus descripsit :

- A. Huncce dico ; tu vero nonne intelligis ?... Cottabus scapus est. Adverte animum : ova quidem et placentæ et bellaria præmia sunt victoris.
- B. De his ridiculis rebus cottabo luditis ? quonam modo ?
- A. Id ego te docebo. Si quis, cottabum ejiciens in lancem, effecerit ut ea cadat...
- B. Quam lancem dicis ? Illud-ne superpositum ? parvam scilicet patellam dicis ?
- A. Hoc est lanx. Ille victor est.
- B. Ast quomodo quis sciet ? — A. Si modo tangit eam, in Manem incidet, strepitusque fiet maximus. — B. Proh Deum fidem ! cottabo additus est etiam nescio quis Manes, velut servus ?
-
- B. Quomodo sumendum sit poculum ostende.
- A. Tibicinum more oportet te incurvare digitos paulumque vini infundere, non autem multum, dein ejicies. — B. Quo modo ? — A. Huc specta, tali modo. — B. O Neptune, quam alte !
- A. Ita facies. — B. At ego ne funda quidem eo pervenisse possim. — A. Disce igitur.

Tota quidem hujus ludi ratio satis obscura est ; attamen tertium hoc cottabismi genus, quia facilimum, ideo usitatissimum erat. Pelvis implebatur aqua, cui innabant *δξύβαφα* (h. e. acetabula) vacua ; in quo *τὰς λατάγας* (h. e. potus reliquias) a carchysiis lusores dejiciebant. Qui plura vascula ista vini dejectione submersisset, is superior evadebat.

Supervacaneum est singillatim omnia edisse-

rere, quibus antiquissimus usitatissimusque ludus variaretur (1). Satis sit ea in Cottabismo notare, quæ potissimum ad nostram materiem pertinent. Primum oportebat manum venuste, tibicinum more, incurvare; ad hoc, dum vinum e poculo ejiciebatur, lusor amicæ aut amico, cujus nomen alta voce pronuntiabat, propinare solitus erat.

Inter Alcæi et Anacreontis fragmenta, duo sunt, quæ ad cottabum spectant :

A.) — Λάταγες ποτέονται
 κωλιγῶν ἀπὸ Τηϊῶν (2).

Latages volant
calicibus ex Teiis.

B.) — Nos docet Anacreon quo modo Cottabus ejici debeat :

Σικελὸν κότταβον ἀγκύλῃ' λελίζων (3).

Siculum cottabum inflexo cubito contorquens.

C.) — Quum, teste Athenæo, qui cottabo ludebant amicæ aut amici nomen pronuntiarent, in

(1) De Cottabi ludo vide Athen., XV, init; — Pollux, 6, 19; — Schol. Aristoph., *Ach.*, 524, *Nub.*, 1069, *Pac.*, 1243; — *Etym. M.*, p. 533, 18; — Suidas; — Henric. Stephan., *Thesaur. Græc. ling.*; — Becq de Fouquières, *Les jeux des Anciens*; Paris, Reinwald, 1869, p. 214 et seq.

(2) Athen., XI, 481. A.

(3) Athen., X, 427. D. — Cf. Dionysii Atheniensis elegiarum fragm. 3, ed. Schneidewin. — Athen., XV, 668. E.

hujus generis scoliis reponamus hos Anacreontis
versus :

Ἐγὼ δ' ἔχων σκύφον Ἐρξίωνι
τῷ λευκολόφῳ μεστὸν ἐξέπινον (1).

Ego scyphum habens Erxioni
albam cristam gerenti plenum propinabam.

D.) — Denique Pindarus, ab Athenæo laudatus,
scolion scripsit, cujus duo tantummodo versus
servati sunt :

Χάριτάς τε Ἀφροδισίων ἐρώτων ὄφρα σὺν
χειμάρῳ μεθύων, Ἀγάθωνι δὲ καλῷ κότταβον (2).

Ut gratiam Venereorum amorum bibens
hyeme ebrius sim, et Agathoni nuncupem cottabum.

§ XII.

SCOLIA AMATORIA.

Mirum sane esset, si inter convivales can-
tilenas nulla scolia reperirentur, quibus aut
pulchros juvenes aut amatas puellas poetæ ce-
lebrarent. Ceterum Eustathius (3), Aristoxenus

(1) Athen., XI, 498. C.

(2) Athen., X, 427. D.

(3) Eustath., *Odys.*, VII, p. 1574. Ed. Rom.

Phyllisque Musicus (1), quum scolorum mentionem faciunt, clare nos docent convivas sæpissime amatorias cantiones recitavisse.

Infinitum esset omnes poetarum Græcorum reliquias afferre, quæ ad amorem spectantes, in conviviis, scolorum instar, cantata fuisse videntur. Nonnullas solummodo ex Anacreonte decerpemus, quæ quales fuerint hujusmodi cantilenæ, abunde ostendent :

A.) — Ὡ καὶ παρθένιον ἐλέπων
δίξημαι σε, σὺ δ' οὐκ * ἀφεις,
οὐκ εἰδὼς, ἔτι τῆς ἐμῆς
ψυχῆς ἠνιοχεύεις (2).

O puer, qui virginis instar contueris,
te quaero, tu vero me non audis,
nesciens te meæ
animæ habenas tenere.

B.) — Ἡρίστησα μὲν ἰτρίου λεπτοῦ μικρὸν ἀποκλάς,
οἴνου δ' ἐξέπιον κάδον, νῦν δ' ἀβρῶς ἐρόεσσαν
ψάλλω πηκτίδα τῆ φιλῆ κωμάζων * παιδί ἀβρῆ (3).

Pransus sum, ex placenta parva paululum decerpens,
viniq̄ue bibi poculum; nunc suaviter amabilem
pulso citharam dulci proludens... puellæ teneræ.

C.) — Ἐμὲ γὰρ λόγων (ἐμῶν) εἶνεκα παῖδες ἂν φιλοῖεν
χαρίεντα μὲν γὰρ ᾄδω, χαρίεντα δ' οἶδα λέξαι (4).

(1) Apud Suid. v. σχολιδόν.

(2) Athen., XIII, 564. D.

(3) Hephæstio, 39.

(4) Max. Tyr., VIII, 96 (XXIV, 297).

Me enim sermonum gratia pueri amaverunt ;
venusta enim cano, venusta novi dicere.

D.) — Μεγάλη δηΐτε μ' Ἔρωσ ἔκοψεν ὥστε χαλκούς
πελέκει, χειμερὶ δ' ἔλουσεν ἐν χαράδρῃ (1).

Magno me Amor sauciavit, ut faber,
securi, hyemalique mersit in voragine.

E.) — [Τὸν] Ἔρωτα γὰρ τὸν ἄβρὸν
μέλομαι βρύοντα μίτραις
πολυανθέμοις αἰείδων ·
ὁ δὲ καὶ θεῶν δυνάστης,
ὁ δὲ καὶ βροτοῦς δαμάζει (2).

Amorem tenerum
cano redimitum coronis
floridulis, dicens :
Ille est deorum rex,
ille et mortales domat.

Sequentia scolorum fragmenta, quæ nobis
Athenæus servavit, negligere non debemus :

F.) — Εἴθε λύρα καλὴ γενοίμην ἐλεφαντίνῃ,
καὶ με καλοὶ παῖδες φέροιεν Διονύσιον ἐς χορὸν ·
εἴθ' ἄπυρον καλὸν γενοίμην μέγα χρυσίον,
καὶ με καλὴ γυνὴ φοροίη καθαρὸν θεμένη νόον (3).

(1) Hephæstio, 68.

(2) Clement Alex., VI, 745. Potter.

(3) Athen., XV, 695. C. Optat poeta se rem pretiosam fieri, ut modo a formoso puero, modo a pulchra femina gestari possit. — Hoc carmen Ilgenius (p. 82 et seq.) in duo scolia dividit. Mihi secus videtur. — Vid. Schweigh., *Animadv. in Athen.*, t. VIII, p. 276 et sqq.

Utinam lyra pulchra forem eburnea,
et me pulchri pueri ferrent Bacchicum in chorum!
Utinam purum, pulchrum ingensque forem (ornamentum)
[aureum,
et me pulchra mulier gestaret, quæ puram induisset mentem!

G.) — Ἄ ὕς τὰν βάλανον τὰν μὲν ἔχει, τὰν δ' ἔραται λαβεῖν.
κάγῳ παιῖδα καλὴν τὴν μὲν ἔχω, τὴν δ' ἔραμαι
[λαβεῖν (1).

Sus glandem aliam habet, aliamque habere cupit:
ego quoque puellam formosam habeo, aliamque habere cupio.

H.) — Πόρνη καὶ θαλανεὺς τῶν τὸν ἔχουσ' ἐμπεδέως ἔθος·
ἐν ταῦτά πῦελω τόν τ' ἀγαθὸν τόν τε κακὸν λῶει (2).

Meretrix et balneator eundem perpetuo habent morem:
in eodem solio et probum et improbum lavat.

I.) — Qui sequuntur versus, teste Athenæo (3),
a Seleuco hilarium carminum poeta (4) scripti
sunt:

Κάγῳ παιδοφιλήσω· πολὺ μοι κάλλιον ἢ γαμεῖν·
παῖς μὲν γὰρ παρεὼν κὴν πολέμῳ μάλλον ἐπωφελεῖ.

Ego pueros amabo: hoc mihi potius est quam uxorem ducere:
mihi enim puer adest, meliusque vel in bello auxiliatur.

Pindarus ipse, quo non alter lyricus poeta

- (1) Athen., XV, 695. D.
(2) Athen., XV, 695. E.
(3) Athen., XV, 997. D.
(4) Vide supra, p. 21, note 7.

sublimibus alis altius evolavit, humile scolorum genus, ut supra vidimus (1), non dedignatus, meretrices ipsas carminibus celebravit.

Thebani vatis amicus, Xenophon Corinthius, ad certamen exiens in Olympia, se amicas Deæ adducturum promisit, si victor evasisset. Pindarus primum in illum encomium conscripsit cujus principium est : « Domum ter Olympiæ victricem laudo (2) » ; deinde scolion carmen in eundem scripsit, quod cecinerunt, dum victimam immolaret. Ejus principium statim ductum est a meretricibus, quæ reverso Xenophonti et Veneri divinam rem facienti adstiterunt, simulque sacrificarunt. Sic ergo inquit :

⚭.) — Πολύξεναι νεάνιδες, ἀμφίπολοι Πειθοῦς ἐν ἀφνειῷ
[Κορίνθῳ,
αἶτε τᾶς χλωρᾶς λιβάνου ξανθὰ δάκρυ θυμιάτε,
πολλάκι ματέρ' ἐρώτων, οὐρανίαν πτάμεναι νόημα
ποττὰν Ἀφροδίταν,
ὑμῖν ἄ τ' ἄνωθεν ἀπαγορίας

(1) Non sine voluptate Pindarus temporis meminit, quo apud Hieronem dulcibus his ludicris indulserit (*Olymp.*, I, 24).

ἀγλαΐζεται δὲ καὶ
μουσικῆς ἐν ἁώτῳ,
οἷα παίζομεν φίλαν
ἄνδρες ἀμφὶ θαμὰ
τράπεζαν.

Vide supra, p. 80 et seq.

(2) Τρισολυμπιανίκαν. *Olymp.* XIII.

ἔπορεν, ὦ παῖδες, ἑρατειναῖς ἐν εὐναῖς
μαλθακᾶς ὥρας ἀπὸ καρπὸν δρέπεσθαι. Σὺν δ' ἀνάγκῃ
πᾶν καλόν
Ἄλλὰ θαυμάζω, τί με λεξοῦντι Ἴσθμου δεσπόται
τοιάνθε μελίφρονος ἀρχᾶν εὐρόμενον σχολίου
ξυνάρορον ξυναῖς γυναιξίν
Διδάξμεν χρυσὸν καθαρᾶ βασάνῳ
Ἦ Κύπρι δέσποινα, τὸν δεῦτ' ἐς ἄλσος φορβάδων
κουρᾶν ἀγέλαν ἑκατόγγυιον Ξενοφῶν τελέαις
ἐπάγαγ' εὐχωλαῖς ἰανθείς (1).

Hospitales puellæ, ministræ Persuasionis in opulenta Corintho,
quæ viridis turis flavas lacrymas incenditis,
sæpius ad matrem amorum cœlestem Venerem
mente pervolantes,
quæ vobis, e superis locis
dedit, o puellæ, amabilibus in lectis
dulcis juventæ fructum carpere. Quum urget necessitas,
omnia pulchra...

Verum miror quid de me dicturi sint Isthmi magistri,
tale melliti scolii initium inveniēte,
et comite vulgivarum mulierum...
Discimus aurum puro lapide..
O Cypri regina, tuum in nemus meretricum
puellarum pecus centiceps Xenophon duxit,
votorum feliciter compos.

Scolion illud, ut videtur, a Pindaro Xenophon pecunia extorserat. Poeta enim sollicitus est quomodo amatoriam, quam scripsit, cantionem Isthmi magistri accepturi sint.

(1) Athen., XIII, 573. F.

Illi carmini adnectenda sunt hæc tria ejusdem
poetæ fragmenta :

(στροφή)

Κ.) — Χρῆν μὲν κατὰ καιρὸν ἐρώτων δρέπεσθαι, θυμὲ, σὺν
[ἀλικία·
τὰς δὲ Θεοξένου ἀκτῖνας προσώπου μαρμαριζοίσας
δς μὴ πόθῳ κυμαίνεται, ἐξ ἀδάμαντος [δρακεῖς
ἢ ἐσιδάρου κεχάλευται μέλαιναν καρδίαν

(ἀντιστροφή)

ψυχρᾶ φλογί, πρὸς δ' Ἀφροδίτας ἀτιμασθεῖς ἐλικο-
[βλεφάρου
ἢ περὶ χρήμασι μοχθίζει βιαίως, ἢ γυναικείῳ θράσει
ψυχὰν φορεῖται πᾶσαν ὁδὸν θεραπέων·
Ἄλλ' ἐγὼ ὥρας ἕκατι τὰς ποθεινᾶς κηρὸς ὧς

(ἐπωδός)

δαχθεῖς ἐλαιηρᾶν μελισσᾶν
τάκομαι, εὖτ' ἂν ἴδω παίδων νεόγυιον ἐς ἤβαν.
Ἐν δ' ἄρα καὶ Τενέδῳ Πειθῷ τ' ἔναιεν
καὶ Χάρις υἱὸν Ἀγησίλα (1).

(STROPHE)

Oportebat tempore amores carpere, o anime, per juventam.
Theoxeni vultus radios splendentes qui videns
desiderio non agitur, ex adamante
vel e ferro conflatur, nigro pectore,

(4) Athen., XIII, 604. D.

(ANTISTROPHE)

frigida flamma , et a Venere mobilibus palpebris prædita ,
[contemnitur ;
aut ægre in divitiis quærendis sudat , aut mulierum audacia
mente fertur quamcumque per viam , (earum) famulus .
Ego vero , a pueritia amabili morsus

(EPODE)

non secus ac mellitarum apium cera
liquesco , quum intueor puerorum florentem juventam .
Certe in Tenedo Persuasio habitat
et gratia filium Agesilæ (ornans) .

Λ.) — Εἴη καὶ ἐρᾶν καὶ ἔρωτι χαρίζεσθαι κατὰ καιρὸν ·
μὴ πρεσβυτέραν ἀριθμοῦ δίωκε , θυμὲ ,
πρᾶξιν (1).

Liceat amare , amorique indulgere in tempore :
noli , anime mi , venereos tardius persequi
lusus .

Μ.) — Μὴδὲ μαύρου τέρψιν ἐν βίῳ · πολὺ τοι
φέρτιστον ἀνδρὶ τερπνὸς αἴων (2).

Noli negligere voluptatem in vita ; bonorum enim
optimum viro jucunda ætas .

(1) Athen., XIII, 564. B.

(2) Athen., XIII, 604. C. — XIII, 512. D.

§ XIII.

SCOLIA CAVILLATORIA.

Exstitit quoque, teste Eustathio (1), maledicentium scolorum genus. Profecto licentia conviviorum Græci non semel abuti debuere, ut inimicos mordacibus cantilenis dstringerent. Ubi enim melius quam inter pocula Archilochus Lycambem, Neobulemque; Alcæus Pittacum, Myrsilum, Melanchrum, Cleanactidasque; Timocreon Themistoclem et Simonidem Ceum maledictis insectati sunt? — Num ideo inter illa, quæ Eustathius *σκωπτικά* vocat scolia annumerare debemus famosas omnes horum poetarum reliquias, quæ ad nos pervenere? Minime, nisi genera confundere velimus. Attamen, duce Aristotele (2), non possumus quin inter istiusmodi scolia fragmentum Alcæi adversus Pittacum, adscribamus. Neminem fugit Pittacum, ut dominationes tolleret, potestatem penes unum positam ipsum quidem usurpasse, sed, re confecta, libertatem civibus reddidisse (3).

(1) *Odyss.*, VII, p. 1574, édit. Rom.

(2) Aristotal., *Polit.*, III, 40 : « Δηλοῖ δ' Ἀλκαῖος, ὅτι τύραννον εἶλοντο (Μιτυληναῖοι) τὸν Πιττακὸν ἐν τινὶ τῶν σκολιῶν μελῶν· ἐπιτιμᾷ γὰρ ὅτι· Τὸν κακοπάτριδα, κ. τ. λ. »

(3) Strabon, XIII, 2. — *Rei publicæ præfuit Pittacus Olymp.*, XLVII-L (590-580, a. Chr.). — Cf. *Diog. L.* I, 84.

Hos versus in Pittacum Alcæus jecit :

A.) — Τὸν κακοπάτριδα
Πίττακον πόλιος τᾶς ζαχόλω καὶ βαρυδαίμονος
ἐστάσαντο τύραννον μέγ' ἐπαινεῦντες ἀολλέες
ἄθροᾶ . . . φωνᾶ.

Perniciosum (aut humili loco natum)
Pittacum civitatis iracundæ et execrandæ
imposuerunt tyrannum, in cælum ferentes universi
communi voce.

Injustissimo odio motus tam acriter Alcæus in Pittacum invectus est, quem omnis antiquitas civem sapientem, consideratum, patriæ amantem celebrat, quique admirabile civilis suæ virtutis argumentum dedit, quum post decem annos reipublicæ administrationem sibi creditam libens deposuit.

Vidimus quibus conviciis Alcæus Mitylenensem populum laceraverit, qui unanimo consensu summam potestatem Pittaco, isti infimi generis homini, e Thracia oriundo commisisset. Imo, teste Diogene Laertio (1), eundem Pittacum compellaverat poeta *σαράποδα*, vel *σάραπον*, quod latos pedes traheret; *χειροπέδην*, quod vulnera in pedibus haberet quæ *χειράδες* (2) appellantur; *γαύρηκα*, quod temere intumesceret; *φύσκωνα*, *γάσ-τρωνα*, quod pingui esset aqualiculo; *ζοφοδορπίδαν*,

(1) Diog. L., loc. cit.

(2) Gallice : engelures.

quod in tenebris cœnaret (1); ἀγάστρον, quod neglecti cultus et sordidus esset. Huic modico plebeio nobilis ille Alcæus vitio vertit, quod per crepusculum, sine ullo lumine, cibum sumeret, dum ipse, optimatum more in cœnaculo facibus lucernisque illuminato cœnabat.

Infestissimum hostem moderatione sua devicit Pittacus; Alcæusque ultimos annos vitæ exsilio et malis exagitatæ inter cives tranquillissimus consumpsit.

Ilgenio duce (2) inter cavillatoria scolia hæc duo Cratetis, unius ex Diogenis Cynici discipulis, ponere non dubitabimus.

B.) — Τίθει μαγείρω μνᾶς δέκ', ἰατρῷ δραχμὴν,
κόλακι τάλαντα πέντε, συμβούλῳ καπνὸν,
πόρῃ τάλαντον, φιλοσόφῳ τριώβολον (3).

Pone coquo minas decem, medico drachmam,
adulatori talenta quinque, causidico fumum,
meretrici talentum, philosopho triobolum.

C.) — Ἔρωτα παύει λιμός, εἰ δὲ μὴ, χρόνος ·
ἐὰν δὲ τούτοις μὴ δύνη χρῆσθαι, βρόχος (4).

(1) Ita enim sonat verbum ζοφοδορπίδης, nisi Plutarchum (*Moral.* II, 426. B.) sequi malimus: « ἀδέξοις τὰ πολλὰ καὶ φαύλοισι ἠδόμενος συμπόταις. »

(2) Scol. XLVIII et XLIX.

(3) Diog. Laert., VI, 5, 86. — Floruit Crates circa Olymp. CX (340, a. C.)

(4) Diog. Laert., loc. cit.

Amorem sedat fames ; sin minus , tempus ;
quod si illis uti non possis , laqueus.

Non obliviscendum , mea quidem sententia ,
hoc facetissimum Archilochi fragmentum :

D.) — Οὐ φιλέω μέγαν στρατηγὸν , οὐδέ διαπεπλιγμένον ,
οὐδέ βοστρύχοισι γαῦρον , οὐδ' ὑπεξυρημένον .
ἀλλά μοι μικρὸς τις εἴη , καὶ περὶ κνήμας ἰδεῖν
ῥοικὸς , ἀσφαλῆως βεβηκῶς ποσσὶ , καρδίας πλέως
καὶ ἐπινοήμασιν δασύς (1).

Non amo magnum ducem , nec saltantium more incedentem ,
nec cincinnis superbientem , neque abrasum .
Sed mihi parvus ille sit , cruribusque non nihil
incurvatis , firmiter insistat pedibus , animi plenus ,
consiliisque abundans .

§ XIV.

HYBRIÆ CRETENSIS SCOLION.

Ex omnibus cantilenis , quas servavit Athenæus ,
maxime notanda est quæ Hybriæ Cretensi tri-
buitur . Quam tamen Athenæus dubitat utrum
inter scolia annon ipse positurus sit , scolionque
ob eam solummodo causam vocat quod nonnulli
illam eo nomine appellavere (2).

(1) Galen. , t. V, 648, 630. — Dio Chrys. , p. 399. — Schol. Theocrit.
ad Idyll. , IV , 49.

(2) Athen. , XV, 695. F.

(στροφή)

Ἔσσι μοι πλούτος μέγας ἄρου καὶ ἕβρος
καὶ τὸ καλὸν λαοσέβιον, πρόβλημα χρωτὸς ·
τούτω γὰρ ἄρω, τούτω θερῶ,
τούτω πιπέω τὸν ἄβυθον οἶνον ἀπ' ἀμπέλου ·
τούτω δεσπότας μνωίης (1) κέκλημαι.

(ἀντιστροφή)

Τοὶ δὲ μὴ τολμῶντι ἔχουσιν ἄρου καὶ ἕβρος
καὶ τὸ καλὸν λαοσέβιον, πρόβλημα χρωτὸς,
πάντας γόνου πεπρωτοῦ ἄβυθον
* * * κινεῖντι τε δεσπόταν,
καὶ μέγαν βασιλῆα φωνέοντες (2).

(STROPHE)

Mihi magnæ divitiæ sunt hasta et ensis,
ac pulchrum scutum, tutela corporis.
Hoc enim aro, hoc meto,
hoc dulce vinum ex vite tero;
hoc dominus servorum vocor.

(ANTISTROPHE)

Qui vero non audent habere hastam et ense,
ac pulchrum scutum, tutelam corporis,
omnes ad mea genua procumbentes
* * * me dominum adorant
et Magnum Regem me salutant.

(1) μνωίη creticum est vocabulum significans τὴν κοινήν δουλίαν.

(2) Cf. Archilochi versus: Ἐν ἔσοσι μὲν μοι κ. τ. λ. pag. 78.

Profecto militarem hanc cantilenam neque Harmodii scolio, neque cantionibus quibus insignia belli facinora celebrata fuisse vidimus, comparare nobis in animo est. Minime enim serium Hybriæ scolion nobis videtur, licet Ottfr. Müllerus (1) affirmet ibi expressum fuisse ad vivum Doricorum fastum, quorum potestas juraque solis in armis nituntur ; armis nempe servis imperant, qui pro domino arare, metere et vindemiare debent. Hanc potius crederem gloriosius cujusdam militis cantilenam esse, cum A. Barone consentiens, qui, ut mihi videtur, eam lepidissime in linguam gallicam sic vertit (2) :

Tout mon bien, mon opulence,
C'est mon grand sabre et ma lance,
Et ce bouclier si beau
Qui défend si bien ma peau.

Avec eux, en tout pays,
Je laboure, je moissonne,
Mon écu me sert de tonne
Pour vendanger vins exquis.

Avec eux je vis en maître,
J'ai le profit et l'honneur,
Dès que je viens à paraître,
On m'appelle Monseigneur.

Ils tremblent en ma présence
Ceux qui n'ont ni sabre ni lance,

(1) *Hist. de la Litt. gr.*, trad. par K. Hillebrand, II, 135.

(2) A. Baron : *Callinus et Tyrtée*, Bruxelles, 1835.

Ni bouclier assez beau
Pour bien défendre leur peau.

Tous à genoux devant moi ,
Et le nez dans la poussière ,
Baisent humblement la terre
En criant : C'est le grand roi !

Et pourtant mon opulence
N'est rien qu'un sabre, une lance ,
Et ce bouclier si beau
Qui défend si bien ma peau.

§ XV.

DE STESICORO, SCOLIORUM POETA, SI ARISTOPHANIS
SCHOLIASTÆ FIDES EST.

Ut jam huic opusculo finem imponamus, pauca verba addenda sunt. Apud Aristophanis Scholiastam supra (1) legimus « in conviviis olim cantata fuisse Simonidís Stesichorique carmina » Celeberrimum quoddam Simonidis scolion attulimus (2). — Quod ad Stesichorum (3) attinet, plane nescimus quæ, inter servata illius poetæ fragmenta, in scolorum numero ponenda sint. Num hujus modi faciles levesque cantilenas, quæ in conviviis recitarentur, scripsit grandis ille

(1) Pag. 13.

(2) Pag. 44.

(3) Olymp. XXXVII. natus, mortuus autem LVI (634-556. a. Ch.).

vates, qui ut Quintiliani (1) verbis utar, *epici carminis onera lyra sustinuit?* Horatius, quum *graves Stesichori camœnas* (2) laudat, nos putare vetat poetam illum tales ad jocos unquam descendisse.

§ XVI.

DE BACCHYLIDE INTER SCOLIORUM POETAS ANNUMERANDO.

Scoliorum poetis facilius adjungendum opinor Bacchylidem Ceum (3); qui quidem, ut Simonides, cui sanguine conjunctus erat, in aula Hieronis Syracusani vixit, et avunculi instar athletas victores cecinit. Attamen vitæ gaudia, amores vinumque celebrasse potissimum videtur. Non sine causa igitur scoliorum generi tria fragmenta reddemus. quæ Athenæus ab injuria oblivionis asseruit :

A.) — Quid suavius quam hi versus, quibus mirum in modum depingit poeta quam venuste amata quædam puella inter attentos juvenes cot-tabum e poculo ejiciat !

(1) *Institut. Orat.*, lib. X.

(2) Horat., *Carm.*, IV, 9, 10.

(3) Circa Olymp. LXXXII florebat (452. a. Ch.).

Εἶτε τὴν ἀπ' ἀγκύλης (1) ἴησι τοῖς νεανίαις ,
λευκὸν ἀντείνασσα πῆχυν (2).

Quando [vinum] ex ancyle mittit juvenibus,
niveum extendens cubitum.

B.) — Nullus unquam poeta quanta vis sit in
vino splendidius descripsit quam Bacchylides in
hoc fragmento :

στρ. α'. Γλυκεῖ' ἀνάγκα
σευομένα κυλίκων θάλπησι θυμόν ,
Κύπριδος δ' ἔλπις διαιθύσσει φρένας
στρ. β'. ἀμμιγνυμένα Διονυσίοισι δώροισι ·
ἀνδράσι δ' ὕψοτάτω πέμπει μερίμνας ·
αὐτιχ' ὁ μὲν πόλεων κρήδεμνα λύει ,
πᾶσι δ' ἀνθρώποισι μοναρχήσειν δοκεῖ ·
στρ. γ'. χρυσῷ δ' ἐλέφαντί τε μαρμαίρουσιν οἴκοι ,
πυροφόροι δὲ κατ' ἀγλήεντα [καρπὸν]
νῆες ἄγουσιν ἀπ' Αἰγύπτου , μέγιστον
πλοῦτον · ὧς πίνοντος ὀρμαίνει κέαρ (3) !

stroph. 1. Dulcis vis
e calicibus erumpens incalfacit animum.
Veneris spes incendit mentes ,
stroph. 2. permixta Bacchi muneribus ,
et longe ab homine mittit curas.

(1) ἀγκύλη, *curvatura manus*.

(2) Athen., XV, 667. C.

(3) Athen., II, 39. E. F.

Illico urbium mœnia quatit,
omniumque hominum rex esse videtur.

stroph. 3. Auro et ebore resplendet domus,
frumento onusti (fructus)
naves afferunt ex Ægypto, splendidas et maximas
divitias : sic bibentis animus emicat !

C-) — Denique ita Castorem Pollucemque
affatur et ad simplex hospitium invitat :

Οὐ βῶν πάρεστι
σώματ' , οὔτε χρυσὸς ,
οὔτε πορφύρεοι τάπητες ,
ἀλλὰ θυμὸς εὐμενῆς ,
Μοῦσά τε γλυκεῖα ,
καὶ Βοιωτίοισιν
ἐν σκύφοισιν οἶνος ἡδύς (1).

Non boum adsunt
corpora, neque aurum,
neque purpurei tapetes,
verum animus benevolus,
musaque dulcis
et Bœotiis
in scyphis vinum suave.

Hi versus, e carminibus deprompti, quæ
a convivis, procul dubio, cantata fuere, quid
aliud sunt, ut ait Ottfr. Müllerus (2), præter

(1) Athen., XI, 500. B.

(2) Ottfr. Müller, *Hist. de la Litt. gr.*, II, 184.

scolia in cantilenas alternatim recitatae con-
versa ?

Vidi ac perlegi :

Lutetiæ Parisiorum, in Sorbona,
a. d. VI. cal. Jul. ann. MDCCCLXXIII.

Facultatis litterarum in Academia Parisiensi Decanus,
PATIN.

Typis mandetur :

Academiæ Parisiensis Rector,
A. MOURIER.

INDEX.

§ I. — De Scoliis apud Græcos ; ubi et quando cantata fuerint?	5
§ II. — Qua de causa convivales cantilenæ Scolia fuerint appellata?	7
§ III. — De myrti ramo , quem scolorum cantores manu gestabant	16
§ IV. — De metris scolorum	17
§ V. — Qui fuerint præcipui scolorum scriptores ?	20
§ VI. — Scolia maxime popularia : 1° Harmodii et Aristogitonis ; — 2° Admeti ; — 3° Telamonis	23
§ VII. — Scolia in honorem Deorum	35
§ VIII. — Scolia moralia, seu βιωφελῆ.	37
§ IX. — Scolia ad historiam Græcorum pertinentia.	53
§ X. — Scolia συμπρωτά.	60
§ XI. — Scolia ad cottabi ludum spectantia	82
§ XII. — Scolia amatoria	86
§ XIII. — Scolia cavillatoria	94
§ XIV. — Hybriæ Cretensis scolion	97
§ XV. — De Stesichoro, scolorum poeta, si Aristophanis scholiastæ fides est.	100
§ XVI. — De Bacchylide inter scolorum poetas annumerando	101

EMENDANDA.

<i>Pag.</i>	<i>Lin.</i>	<i>Loc.</i>	<i>Lege :</i>
9	1	obscure conditæ, sed quia, etc	obscure conditæ; sed quia, etc.
<i>Ibid.</i>	6	ea esset. Et quia, etc.	ea esset; et quia, etc.
19	12	Hephæstio.	Hephæstio.
24	7	ξίφος.	ξίφος.
<i>Ibid.</i>	<i>Ibid.</i>	φορήσω.	φορήσω.
30	26	οί.	οί.
52	16	παρήγορος.	παρήγορος.
57	12	Leipsydrion.	Lipsidrion.
59	14	Lysistratæ.	<i>Lysistratæ.</i>
<i>Ibid.</i>	19	ut opinor reddendus.	ut opinor, reddendus
61	16	ἦν.	ἦν.
64	5	διψαις'.	διψαις'.
67	23	δίαν.	δίαν.
80	9	ἐπει.	ἐπει.
81	2	τότε.	τότε.
<i>Ibid.</i>	18	Casanb.	Casaub.
87	6	cantata.	cantatæ
<i>Ibid.</i>	20	παῖδι.	παῖδι.
88	21	γενοίμην.	γενοίμην.
94	21	Aristotal.	Aristotel.
96	5	more in	more, in.

Pag. 32, lin. 15. — 33,24. — 36,6. — 60,22. — 72,3., etc., etc., corrige η in η.

G 336
De scolis; sive, De convivalibus c
Widener Library 005205505

3 2044 085 075 752